Poštarina plačana. **Posamezna štev. Din 1·—**

Štev. 18. **V Ljubljani, dne 1. maja 1925.** **Leto VIII.**

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Licealna
ubljana.

Zgrešena politika gospoda Puclja

Odkar se je gosp. Pucelj postavil na sovražno stališče proti slovenskim demokratom, ne prinaša drugega domov iz Beograda kakor svoje dijete. Samostojni kmetje zaman pričakujejo, da bodo njegove besede kdaj postale meso.

Mnogokrat smo v našem listu opozarjali, da so slovenski demokrati veliko bližji samostojnim kmetom kakor pa srbski zemljoradniki. Da, še celo to je res, da imajo še za dolgo vrsto let *oboji prav iste interese;* kajti glavni sovrag slovenskega kmeta kakor sploh slovenskega ljudstva je klerikalizem. Dokler ne bo ta ležal tako na tleh, da se nikdar več ne bo dvignil, tako dolgo v Sloveniji ni misliti na vsesplošni napredek, kakor bi bilo potrebno. Ako bi pa klerikalizem celo zopet prišel na vladno krmilo, potem bi bilo konec tudi SKS, NSS in vseh drugih strank. Najprej bi klerikalci uničili močnejše, male bi pa pozobali za zajtrk. Ako bi ne bilo dr. Žerjava in Demokratske stranke, ki nosijo na svojih ramah vso pezo klerikalnega navala, bi g. Pucelj že danes imel zelo težak položaj.

Odkar je srbska zemljoradniška stranka pri volitvah tako propadla, da je ostalo s Pucljem vred samo še pet poslancev, pa vsakdo ve, da je položaj te stranke čisto brezupen in brez vsake bodočnosti. Pri prihodnjih volitvah bodo srbijanske stranke še tistih par možičkov pohrustale. Vse to čuti in ve tudi g. Pucelj, četudi to noče povedati svojim ljudem. Zato pa si je sedaj začel iskati novih zaveznikov.

Njegova špekulacija gre zdaj za tem, da bi se naslonil na radićevce. Računal je že s tem, da bodo šli radićevci v vlado skupaj z radikalci, in že se je govorilo, da bo potem g. Pucelj prevzel velike županije v Sloveniji. Ker se gledajo radikali in srbski zemljoradniki kakor pes in mačka, bi seveda moral g. Pucelj zopet stopiti iz kluba in stranke srbskih zemljeradnikov ter se sploh pridružiti radićevcem. Dokler pa radičevci niso v vladi, je pa za Puclja tako vseeno, kje da je, ker za slovenskega kmeta ne tu ne tam ne bo nič dosegel. Dere se pa lahko in «dela opozicijo», pa naj bo kjersibodi.

Vlada Narodnega bloka je zopet postavljena in bo naprej vladala, kakor smo to vedno pripovedovali. Pred seboj ima celo vrsto najbolj potrebnih zakonov v korist ljudstva, ki jih mora spraviti v življenje, preden bo njeno delo končano. Pucelj bo torej še dolgo čakal na radićevsko vlado in med tem bi se slovenskemu kmetu slabo godilo, ako bi se zanj ne potegoval in zanj ne delal dr. Žerjav.

Pa recimo, da bi Pucelj kdaj zlezel Radiću v njegovo torbo. Kaj bi bilo potem? Radićevska stranka je hrvatska *plemenska stranka,* ki neprestano sanja o hrvatski državi ali pa vsaj o hrvatskem delu Jugoslavije. Listi so priobčili zadnje dneve vest, da so radićevci predložili kralju predlog, po katerem naj se Jugoslavija razdeli v dva dela: v srbskega in hrvatskega. *Slovenci bi po tem radićevskem predlogu prišli pod Hrvate.* Tudi smo brali zadnji čas več izjav, v katerih govore radićevski voditelji samo o Hrvatih in o Srbih. To je od njih razumljivo; saj vemo, da pravijo v Zagrebu, da smo Slovenci le «planinski Hrvati». Gospod Pucelj sili torej pod Hrvate, mi pa stojimo neomajno na tem stališču, da naj ostane *vsa Jugoslavija ena država za vse tri enakovelja vne brate Srbe, Hrvate in Slovence.*

Tako pada politika g. Puclja iz ene nesreče v drugo. Povsod išče vodstvo SKS zaveznikov, povsod pomočnikov, le doma, kjer bi lahko imel za SKS najboljše prijatelje in pomočnike, jih zametuje. To je ravno tako nespametno in škodljivo, kakor če bi kmet doma živel v večnem prepiru in pretepu z ženo in otroci, v drugih vaseh pa bi iskal opore za svojo domačijo. Vsak pameten človek ve, da mora tako gospodarstvo kmalu vrag vzeti.

Mi smo dali g. Puclju in ljubljanskemu vodstvu SKS že toliko dobrih in dragocenih naukov, da smo izgubili že vse veselje, da bi še kaj dodali. Kdor si ne pusti ničesar svetovati, temu tudi ni mogoče pomagati. Tak človek drvi v svojo lastno, sigurno pogubo.

Napisali smo te vrstice za naše bralce, katere samo prosimo, da pojasnijo pristašem SKS na deželi, na kako zgrešeni poti je politika g. Puclja. Ako že sili g. Pucelj v nesrečo kakor ovca v ogenj, naj pač to dela, večina pristašev SKS pa je dovolj pametna, da ne bo več drvela za njim. Ako bi podeželski pristaši SKS g. Puclju brez strahu in jasno povedali svoje mnenje, bi ga morda vendarle še spravili na pravo pot. Veliko upanja pa ni, ker Pucelj ima dobro namazan jezik in kadar pridejo zaupniki SKS skupaj, jih Pucelj pa njegova okolica hitro vtakneta v žep. V SKS ima na žalost prvo in zadnjo besedo g. Pucelj, ne pa kmet.

Politični pregled

V torek se je v Beogradu zopet sestala Narodna skupščina, da začne resno zakonodajno delo v prid vsej državi in vsem prebivalcem. Napreči bo treba vse sile, da se dovrši obsežni delovni program Narodnega bloka. Volja za delo je v vrstah Narodnega bloka resna in odločna in je ne bodo mogle ovirati nespametne nagajivosti klerikalnih in drugih delamržnih poslancev.

Vobče vlada že ves teden v Beogradu živahen politični vrvež. Posebno napetost so vzbujali

krvavi dogodki na Bolgarskem,

kjer vlada nasilnika Cankova z bajoneti in streljanjem duši upornike. Pretakanje krvi na Bolgarskem je po vsej Evropi vzbudilo veliko ogorčenje. A da bi Cankova vlada odvrnila zgražanje od sebe, so posamezni ministri začeli nesramno dolžiti našo državo, da daje potuho bolgarskim upornikom. Bolgarska vlada je torej hotela drzno izzvati naš izpad, toda mi smo jo diplomatskim potom pritisnili ob zid in ji zavezali jezik.

Ob bolgarskih dogodkih je po vsej državi izzvalo splošno obsodbo pisanje klerikalnih listov in osobito škofovega

«Slovenca», ki se je postavil na stran Bolgarov

in klevetal našo vlado, kakor bi ona bila **kriva** divjanja na Bolgarskem. Takšno sramotno pisanje je zopet enkrat razkrinkalo protidržavno mišljenje naših klerikalcev in njihovo zavratnost ter odprlo vsej jugoslovenski javnosti oči, da zdaj ve, s kakšnimi nasprotniki imamo v Sloveniji opravka narodnozavedni naprednjaki.

Kakor drugod po vsem svetu je tudi v Beogradu povzročil močan odmev drugi važni dogodek v evropski politiki:

izvolitev generala Hindenburga za nemškega državnega predsednika.

Volitve so se vršile v nedeljo in je Hindenburg dobil nad 14 milijonov glasov, za cel milijon več kakor njegov protikandidat dr. Marx. Mi smo že v zadnji številki povedali, da oba kandidata nista bila baš primerna, vendar pa izvolitev Hindenburga, ki je kot star cesarski general in znan krvolok izza svetovne vojne izrazit predstavnik nemške ošabnosti, utegne roditi še posebno težke zapetljaje v vsej evropski politiki. Vendar pa je upati, da bodo zmagovalne velesile sleherno Hindenburgovo izzivanje sproti ugnale v kozji rog.

V zvezi s Hindenburgovo izvolitvijo so tudi zagrizeni avstrijski Nemci začeli agitirati, da naj bi se Avstrija čim prej priključila Nemčiji v enotno državo. Naj le poskusijo! Mi Jugosloveni vemo, kaj nam bo v tem hipu storiti: ako Avstrija hoče pod Nemčijo, naj gre, toda

Koroška je naša, njo bomo oteli iz nemških krempljev

in jo pridružili enotni Jugoslaviji.

V porodu takšnih političnih dogodkov se početkom maja vrši

sestanek zunanjih ministrov Male antante,

to je zunanjih ministrov Jugoslavije, Češkoslovaške in Rumunije. Pretresali bodo politični položaj in si bodo določili skupne smernice za nadaljnje vzajemno nastopanje. Mala antanta je vrlo važen činitelj v Srednji Evropi. Toda ona še ni popolna. Kadar se ji priključita tudi Poljska in Grčija, pa bo vobče pomenila močno zvezo, v kateri bo naša država imela silno oporo. Stvar je v dobrem teku. S Poljsko je češkoslovaški zunanji minister v imenu svoje države sklenil minuli teden prijateljsko pogodbo, naša vlada pa se v Beogradu uspešno pogaja s predstavniki Grčije, da se doseže prijateljska in obrambna zveza.

Vobče si naša država vedno bolj utrjuje položaj in si pridobiva

ugled na zunaj in znotraj.

Evropa nas uvažuje, notranje rovarje pa tudi mineva veselje do neprestanega zgagarstva. Ako so ravno še naši klerikalci največji kričači, je to zanje dovolj značilno, slovenskemu ljudstvu pa v neizmerno škodo. A tudi zanje pride čas, ko bodo umolknili!

DOPISI

STOŽICE PRI LJUBLJANI. Tu smo imeli preteklo nedeljo žegnanje in zato prav mnogo veselega razpoloženja, petja, plesa in muzike. Tudi gospod župnik niso zamudili priložnosti, s seboj so privedli mnogo «svojih». Ko pa se zvečer vračajo g. župnik s «svojimi» mimo neke telesne okrepčevalnice, ustavijo svoj zbor z besedami: «Fantje, za menoj, zdaj pa začnimo hoditi v to gostilno, ki je Sokole ven vrgla!» Na ta način so klerikalci osvojili trdnjavo. Bog živi!

IG. Pri nas na Igu smo precej veselo praznovali velikonočne praznike, posebno nekateri Orli in Orlice so imeli mnogo zabave. Gotovo bo «Domoljub» zopet pisal, kakšna so dekleta med pijanimi fanti. To bi si dopisnik lahko ogledal na veliki ponedeljek, ko so šla dekleta iz Marijine družbe od desete maše ob petih popoldne domov. Seveda so bili fantje z njimi vsi «v rožicah». Posebno eno izmed deklet je zaostajalo za vso družbo, morda se ji je v glavi vrtelo ali jo pa noge niso hotele nositi, da ji je moral pomagati fant. Če sta srečno prišla domov, se ne ve. Vemo še več, pa naj bo za enkrat dovolj. — Opazovalec.

GORNJI LOGATEC. «Masarykov večer», ki ga je minulo nedeljo priredilo naše sokolsko društvo, je prav dobro uspel. Predavanje o Masaryku je žal moralo odpasti, ker ni bilo iz Ljubljane obljubljenega predavatelja in v zadnjem trenutku ni bilo mogoče dobiti nadomestila. Telovadna akademija je pa kmalu popravila razpoloženje in ponovno prepričala občinstvo, da se v društvu resno goji telovadba in z njo krepi državni in narodni duh. Vsi oddelki so za svoja dovršena izvajanja želi zasluženo priznanje. Članice so morale svoj «Večer na Savi» ponoviti. Če društvo že sedaj v slabi telovadnici dosega tako lepe uspehe, kaj smemo pričakovati šele od njega, ko bo imelo lasten dom! Dolžnost nas vseh je, da mu do doma čimprej pripomoremo. Vsak naj si izpraša vest, če je že storil, kar je obljubil, in če ni morda premalo storil in premalo obljubil!

DOLNJI LOGATEC. Dolnjelogatčani nimamo navade, da se hvalimo, kaj vse dobrega in lepega smo storili. Tu pa naj velja izjema. Pretečeni teden okrog poldneva je izbruhnil požar v eni izmed hiš tukajšnje postaje. Delavci različnih lesnih trgovcev, videč nevarnost tam stanujočih strank in nevarnost, ki je pretila v prvi vrsti tudi okrog in okrog postaje naloženemu lesu, so takoj popustili svoje delo ter neumorno pomagali, dokler ni bil ogenj popolnoma udušen. Enako ne smemo pozabiti tukajšnjega gasilnega društva, ki je bilo tako rekoč kot na migljaj s svojimi možmi in brizgalno na licu mesta ter uspešno delalo do konca in s tem preprečilo, da se ogenj ni razširil še na druge objekte. Takemu delu gre priznanje. — V nedeljo 3. maja ob 2. popoldne priredi SSDU v gostilni Doljak predavanje. Predava g. dr. Bohinjec iz Ljubljane. Predavanje je namenjeno izrecno le delavstvu, zato se ga udeležite vsi. Po predavanju se bo ob 6. zvečer v isti gostilni vršila veselica, združena s plesom, na katero vabimo vse občinstvo.

UNEC. V nedeljo 3. t. m. ob 3. popoldne se bo vršilo predavanje o zakonskih osnutkih o kmetijskih in obrtnih kreditih. Na poučno predavanje vabimo vse naše prijatelje in pristaše.

PLANINA. V nedeljo 3. t. m. se bo vršilo ob 11. dopoldne predavanje o osnutkih zakonov o kmetijskih in obrtnih kreditih. Predava g. Blagajne.

RADOMLJE. Pri zadnjem občnem zboru JDS je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik dr. Ivo Rotokar; podpredsednik Miško Belec; tajnik in blagajnik Polde Lovšin; odborniki: Jernej Kaplja, Ciril Jerman, Janez Novak, Alojzij Sršen, Anton Ravnikar, Mirko Praprotnik, Anton Krištof. Predsednik nam je v jedrnatem in stvarnem govoru obrazložil delovanje JDS v vladi. Udeležba je bila precej povoljna in videti je, da vlada čimdalje večje zanimanje za stranko, osobito med mladimi ljudmi, katerih je bilo največ zastopanih.

KAMNIK. Dne 28. aprila je umrl v visoki starosti 80 let g. Marko Zupančič, upokojeni poduradnik državnih železnic. Pokojnik je bil zaveden narodnjak. Blag mu spomin!

STRAŽIŠČE PRI KRANJU. Tukajšnja krajevna organizacija JDS je ustanovila brezplačno nasvetovalno pisarno, ki je vsakomur brez ozira na politično pripadnost na razpolago. Vsakdo se lahko obrne na to pisarno, ki mu bo dajala nasvete in priporočila, sestavljala prošnje, prizive itd., najsi je to v davčnih, vojaških, sodnih in drugih zadevah. Sedež te pisarne je za enkrat v Stražišču pri g. A. Križnarju v I. nadstropju. Uraduje se vsako nedeljo od desetih do dvanajstih. Opozorite vse one, ki si v raznih zadevah ne vedo pomoči, da se obrnejo na našo pisarno, ki jim bo prav rada brezplačno na razpolago.

PREDDVOR. Dne 19. marca so imeli tukajšnji Orli in Orlice nekak nastop. Postavili so se slabo. Hoteč svojo slavo še razširiti, so se ponudili v Šenčur. Po prireditvi v Šenčurju 29. marca so nanosili mize v dvorano, kjer so toliko pili, da so bile vse Orlice potem nazaj grede bolne. Eden izmed članov se je pri tej priliki prav krepko izrazil: «Ti, poglej jih zadaj babe na vozu, kakšne so.» Načelnica je bila radi te veselice cel teden bolna. Za postrežbo je imela Rusa in bolno Ančko, svojo prijateljico. Obema, ki sta precej jezični, svetujemo, da pustita v bodoče naše pevce na miru, ker jima bom sicer še več povedal. — Vsevedež.

GORJE PRI BLEDU. Pretečene dni je sadilo v gozdovih veleposestva Wilsonija na Pernikih vei mladih gorjanskih deklet male smrekice. Med njimi je bila mlada punčka Orlica. Prigodilo se je pa, da se je po tistih šumah sprehajal divji mož, ki je pričel lepo žvižgati. Na žvižganje divjega moža se je odstranila Orlica od drugih deklet. Ker dekleta ob končanem delu še vedno ni bilo nazaj, so šle tovarišice zvečer žalostne brez nje domov ter so javile njeni materi, da je hčerko najbrže ugrabil divji mož, ki se jim je prikazal v gozdu. Mati, vsa v strahu za svojo hčerko, je naprosila sosede, da so šli oboroženi

---

Anton Stražar:

V.

Katrica, ki je iskala v Ljubljani službo, se je po naključju sešla s kuharico iz ravniškega župnišča. Ta je ravno iskala deklo, zatorej sta se s Katrico kar pogodili.

Po sinčkovi smrti ni imela Katrica več obstanka doma. Vedela je, da jo prezirajo vsa dekleta in se ji naskrivaj posmehujejo, za hrbtom pa da jo neprestano opravljajo. Ženske, bodisi stare ali mlade s Sela in iz Zahriba, osobito pa še iz Podgričja, so slovele daleč naokoli kot prvovrstne tercijalke. Čeprav je Katrica dobro poznala mišljenje in življenje teh žensk, vendar jo je v dno srca skelelo njih roganje. Vedela je na primer dobro, da se je večina teh tercijalk v svojih mladih letih pečala z vsem drugim kakor pa z lepim, krščanskim življenjem. Vedela je tudi, da so te v svojih mladih letih imele vsakojake izkušnje s fanti. Hinavsko tercijalstvo pa so začele uganjati šele v «srpanovih letih», ko so izprevidele, da zakonskega stanu ne bodo mogle več ujeti. Ko bi bila Katrica na primer od kakega gruntarja hči, bi jo bile te «device» zelo pomilovale, lepo molčale o njeni hareči ter jo vzele celo v svojo bratovščino. Saj je takih imele dosti med sabo. A ker je bila Katrica uboga, so se zlobno in zahrbtno obnašale proti njej. Tako je bilo torej njih tercijalstvo!

V takih razmerah seveda ni ubogemu dekleru preostajalo drugega kakor misliti na odhod iz domačega kraja, njej poprej tako priljubljenega.

Svoj sklep je razodela staršem. Oče in mati sta ji samo rekla:

«Midva ti ne braniva iti, zato ker veva, kako in kaj je, toda pazi se od sedaj naprej, da se ti znova ne prigodi kaj enakega!»

«Imam zadosti žalostne izkušnje,» jima odgovori hči.

Veseli kosci so vriskali in prepevali lepega junijskega jutra, ko je potovala Katrica z malim zvežnjem v Ljubljano.

Gredoč skozi zahribško vas je videla tudi Trdinove na travniku. Za hip je obstala. Nehote se je spomnila, kako je bilo lansko leto osorej. Takrat je bila tudi ona med veselimi kosci sama vesela. Ko sta nekega dne šla opoldne sama domov, ji je Jaka govoril: «Katrica, čuj, kako ptički živo pojó nama v veselje — pa še lepše bodo nama peli čez čas!»

Tudi sedaj, ko je Katrica to premišljevala, so peli ptički, toda ne Katrici v veselje, ampak so ji vzbujali spomine na nesrečno, zavrženo ljubezen...

Nadaljevala je pot po kratkem oddihu; iz lepih oči so ji kapljale debele solze...

Proti poldnevu je Katrica prišla v Ljubljano. Oglasila se je pri svoji prijateljici Ivanki, ki je bila v mestu že tri leta pri neki gospé za kuharico.

Popoldne jo je prijateljica, ker je bila par ur prosta, vodila po mestu in ji razkazovala razne ljubljanske zanimivosti.

Proti večeru sta šli ravno skozi Zvezdo. Sedli sta na klopico, da se malo ohladita in uživata pogled na šetajočo množico. Ko tako sedita, se ustavi pred njima ženska srednjih let, še dosti mične zunanjosti in tudi primerno rejena.

«O, Bog daj, Ivanka! Ali se malo hladiš? Ravno prav, da sem te našla tukaj. Vprašam te kar na hitro, ali veš za kako dekle, ki jo iščem za naš farovž v službo!»

Ivanka je bila zelo vesela svoje prijateljice kuharice Barbke iz ravniškega župnišča, zlasti zato, ker je sedaj svoji sovaščanki lahko hitro preskrbela dobro službo v župnišču.

Brez posebnih pogajanj in besedičenj so se vse tri v kratkem pogodile glede službe in plače Katrice.

s koli in svetiljkami lovit divjega moža in reševat njeno hčerko. Mati je namreč že večkrat slišala, da divji mož rad zapeljuje mlada dekleta v svoje gozdne gradove, kjer se jim navadno dobro godi, pa vendar divjemu možu svoje hčerke nobena mati ne privošči. Možje so bili v skrbeh, kako da rešijo svojo nalogo. Ponoči boriti se z divjim možem in pa jemati mu lepo devojko iz njegovih divjaških rok, pač ni lahka stvar. Mladega dekleta ne bo izpustil izlepa. Tako so ugibali možaki med potjo, kar zaslišijo hitre korake in nasproti jim priteče izgubljena devojka naravnost iz šume. Možaki veseli, da se jim ne bo treba boriti z divjakom, so jo vprašali, kako je bilo in kako je mogla uteči divjemu možu. Toda punčka jim je vsa vesela pojasnila, da ni imela opraviti z divjim možem, pač pa s svojim fantom, ki ji je žvižgal, na kar je šla za njim. Mati je sprejela hčerko zadovoljno v svoje naročje ter bila vesela, da je srečno utekla divjemu možu.

JESENICE. Čeprav so Jesenice samo trg, vendar so velike važnosti v prometnem oziru. Pred svetovno vojno niso bile tolikega pomena kakor sedaj po vojni. Jesenice so sedaj obmejna stanica. Tu je veliko križišče železnic, ki peljejo na štiri strani. Na Jesenicah je zaposlenih več tisoč ljudi. Mnogo jih je v tovarni, drugi pri železnici, tretji se pečajo z lesnim obrtom, četrti s trgovino itd. Železničarji so organizirani pri raznih strankah. Svoj fanatizem pa kažejo najbolj privrženci SLS. Poznam železničarja, ki hoče z demagogijo držati v omotici ne samo svoje tovariše, ampak tudi njihove sinove. Če pa se začne kak sin zavedati, da včasih nima njegov oče prav, začne oče z njim uganjati otroške burke, grozi mu z neverjetnimi grozodejstvi. Ne pusti mu svobodnega prepričanja. Potem pa se baha napram svojim tovarišem, kako je «izpreobrnil» svojega sina. Poleg tega je on trdno prepričan, da «Slovenec» ne laže niti se ne moti. Če pa med družino ne vlada enako politično naziranje, se vedno prepirajo in zaničujejo drug drugega. In to oče dopusti in svojim pristašem pomaga. Kakšna vzgoja je to! Kakšni vzgledi! Kakšne nesramne laži! Kam bo prijadrala naša mladina, če se bo tako sirovo vzgajala! In taki ljudje se prištevajo med najbolj vnete kristjane! Jezus je učil: «Ljubite se med seboj kakor bratje!» Ali je to kristjansko, če celo starši hujskajo otroke druge proti drugim? — Opazovalec.

CIKAVA PRI GROSUPLJEM. Predraga «Domovina»! Sprejmi dopis tudi iz naše male vasice, odkoder se redko oglašamo, a včasih se pa le kaj nabere. Veliki teden je v naši vasici bolj žalostno minul, praznovali smo ga mirno in tiho. Na velikonočno soboto je šlo mnogo ljudi k jutranji maši v farno cerkev, potem pa smo se takoj vračali na svoj dom. Le nekaj je bilo žalostnih izjem, ki so se podali v gostilno in začeli praznike praznovati s pijačo. Še bolj žalostno je bilo, da je med temi izjemami bilo tudi par žensk, oziroma deklet, ki so drugače sicer Marijine hčerke, a so se takrat tako nažehtale, da s svojim odhajanjem proti domu nikakor niso mogle dajati dobrega zgleda. Torej, dekleta, pamet, pamet, preobilna pijača ni za mehke glave! — Naroden fant.

ŽUŽEMBERK. Pred kratkim smo imeli pri nas občinske volitve. Vsi poštenjaki brez ozira na politično prepričanje so bili zadovoljni, da bi bil g. Kastelic še naprej za župana, samo polnokrvnim klerikalcem to ni bilo po volji. Umljivo je, čemu ta gonja. Hoteli so imeti zopet župana, ki bi tako plesal, kakor bi žvižgal dekan Gnidovec. Sklenili so, da ga odstavijo, ter so postavili kar štiri kandidate, ki naj bi zasedli županski stolček «vsak en čas», kakor so se izrazili Ogibov foter. Začela se je pravcata gonja in eden kandidatov je celo rekel: «Le čakaj, Kastelic, ti bomo že glavo strli, boš videl, kdo smo mi.» Vsi pametni ljudje so se temu smejali. Velikansko agitacijo so vzdignili klerikalci in celo sam minister Kulovec jim je prišel na pomoč. Opogumljeni od farovškega vinca ter okrepčani z «žegnom ta malga tigra» so kričali po vaseh, da je Kastelic izdajica, liberalec in da ga ne sme nihče voliti. Naš mali kaplan je celo s prižnice trdil, da bo imel vsakdo smrtni greh, kdor ne bo volil z njimi. Pa vse to ni nič pomagalo. Prejšnja tako mogočna klerikalna večina je dobila od prejšnjih 20 odbornikov samo 7, sedanji župan pa 13. To so dobili popra. Hodijo poparjeni kot mucki ter skušajo volitve razveljaviti. Prejšnje čase so klerikalci streljali takoj po izidu volitev, sedaj pa, ko so pogoreli, jim je priskočil na pomoč sam sv. Elija. Treskalo je, da je bilo groza, in jim je poleg tega poslal na njihove razgrete glave obilen tuš, ki pa je silno slabo storil. Vsi klerikalci so dobili zaradi tega ozebline, pa ne v noge, ampak na jezike. Hvala Bogu in sv. Eliji, da nas je rešil tega zlega in nam preskrbel tako potreben mir. Križman pa poseda na obzidju in prepeva:

«V nekdanjih starih časih
zares je luštno b'lo:
s kanonom sem jaz streljal,
sedaj ni več tako.

DOLENJA VAS PRI RIBNICI. Veseli velikonočni prazniki so se izpremenili v žalost v dolenjevaški fari in po vsej Ribniški dolini, ko se je razširila vest o smrtni nesreči priljubljenega Ivana Merharja iz Prigorice. Dne 9. aprila popoldne so delavci g. Blaža Pahuljeta, zidarskega mojstra iz Prigorice, odhajali iz vasi Retje na oddih in praznovanje velikonočnih praznikov. Šest delavcev je korakalo peš, a imenovani in njihov poslovodja sta bila s kolesi. Zaradi nekega zadržka sta šla iz Retij pol ure pozneje, a se po dogovoru pri Vagavki zopet sešli. Posestnik, kateremu popravljajo stanovansko poslopje, jim je dal za dva litra vina. Ivan se je počutil nekoliko nepovoljnega in zato ni hotel piti vino, pač pa je izpil čašico žganja. Potem so veseli odhajali dalje po mokri strmi cesti proti Sodražici, poslovodja naprej, Ivan za njim, drugi peš. Ko so prišli kakih dvesto korakov od gostilne naprej, se je Ivanu pokvarila pri prvem kolesu os in Ivan je z veliko brzino priletel v smreko, stoječo ob cesti. Zaradi močnega sunka je dobil težko notranjo poškodbo. Ko so do njega dospeli tovariši, so ga dvignili, nakar jih je on prosil, naj ga puste na tleh, ker bo umrl. Uvidevši njegovo slabost, ga narahlo primejo in odneso nazaj k Vagavki v gostilno. Eden tovarišev je odšel hitro po zdravnika, dva pa po duhovnika, da mu prihiti na pomoč s tolažili sv. vere. Ponoči je dospel zdravnik, ga preiskal in mu dal injekcije,

---

Naslednje jutro sta se z vlakom, ki vozi za Savo proti sosednji Štajerski, odpeljali kuharica Barbka in Katrica.

Na postaji, kjer sta izstopili, je bilo do Ravnic še več ko eno uro pešpoti. Zato je zgovorna kuharica vodila Katrico v bližnjo gostilno na kratko okrepčilo. Naročila je dober zajtrk.

Ker sta bili sami v stranski sobici in je zapazila zgovorna Barbka, da je dekle nekam otožno, ji je začela dajati poguma, govoreč ji:

«Ne bodi žalostna, Katrica! Vesela si lahko, da boš v farovžu služila! Meni boš pomagala v kuhinji, par krav pomolzla, par prašičev krmila in malo v vrtu delala. Le verjemi mi, da boš že čez en teden pela kakor ptička na vej', — ki je ledik in frej!... To ti še tudi povem, da je naš kaplan Franc zelo prijazen fant, ki je vedno zabaven in vesel. Njegovo sobo boš tudi ti pospravljala, mu posteljo postiljala in jesti nosila. Pa velikemu kaplanu Tončetu tudi ni nič reči. Samo to ti povem, dekle, hitro se zasuči okrog teh dveh gospodov, lipov štor vem da nisi! Z dekanom gospodom Gašperjem pa imam samo jaz opravka. No, sedaj sem ti v kratkem vse povedala. Odpraviva se počasi dalje!»

Ko sta šli preko travnikov, na katerih so bili kosci, sta začuli takoj, ko so ju ugledali, nastopno znano zbadljivko:

«Kuhar'ca mlada
'ma fajmoštra rada...
Ubogi kaplan
pa mora bit' sam,
oj sam — — —»

«Vi, tetka (tako je Katrica klicala kuharico), tukaj pri vas so pa poredni fantje, ki pojo take pesmi.»

«So, so, pa še kako! Le počakaj, da ti povem: To pesem so sedaj začeli peti zato, ker jih je nagovoril Ažmanov Nace. Veš, ta je zelo jezen name. Imel je predolg jezik ter je govoril, da sva midva z dekanom ‚malo tako...' Seveda so ga za tako pohujšljivo govorjenje zaprli kar štiri dni; pa dva dni je še ta grda mrcina imel post ob kruhu in vodi. Tako se godi sitnim ljudem — pa takim, ki povsod vtaknejo nos, kjer treba ni.»

Katrica ni hotela dalje vpraševati Barbe, je-li bilo kaj resnice na tem ali navadno obrekovanje. Sklepala pa je takoj po razgovoru s kuharico, da, če se ji mogoče obetajo bolj dvomljive razmere, na primer ako sta kaplana preveč prijazna napram ženskam, ju bo kar vlekla za nos, kar bo mogla, a obenem skrbno pazila, da ona dva nje ne bosta. Kajti žalostna izkušnja, ki jo je imela z Jakom, jo je izučila, kako se ji je obnašati proti moškim: Ne tako kakor vešča, ki se zaleti kar v ogenj, temveč hoditi previdno okrog ognja!

*

Dobrodušni kaplan France je ravno koračil po poti proti znamenju, ki je pa streljajev od cerkve, ko sreča kuharico in Katrico.

«No, no, dobro jutro ali dober dan, Barbka; ne vem, kako bi ti že rekel, da bi kratke ne vlekel. Vendar si enkrat prišla že nazaj! Ne veš, kako je bil že naš gospod Gašper siten in se jezil nad Hruškarjevo Polono; ni mu nobene reči prav skuhala in postregla, pa še postelje mu ni povšeči postlala. Kaj pa, je li to dekle naša nova dekla?»

«Da, da, gospod Franc, naša je, naša. Ali ne znam dobro izbirati?»

«E, kaj ne bi znala, saj si že vsega navajena!»

«Oho, gospod Franc, le bolj počasi! Drugače vas zatožim pri gospodu Gašperju! Pa se vam bo tako zgodilo, kakor se je Ažmanovemu Nacetu,» govori v šali kuharica in pomenljivo pogleda gospoda Franca, kar je opazila tudi Katrica.

«Tako menda ne bo!» se smeje kaplan.

«Boste videli, gospod Franc!»

Kaplan se je zdaj obrnil in spremljal ženski nazaj proti farovžu.

Vpraševal je mimogrede Katrico o njenem domu in razmerah. Katrica mu je vse pripovedovala, le o nesrečni ljubezni je zamolčala...

V tem kratkem času in govorjenju je Katrica hitro spoznala gospoda Franca, da je to človek, ki živi kar po svetopisemskem izreku: Ne skrbite, kaj boste jedli ali pili, saj vse to preskrbi vaš nebeški Oče!...

Ravnice in sploh vsa okolica je Katrici zelo ugajala. Dekanijsko poslopje seveda je bilo najlepše v vasi, pa tudi kaplanija je bila med boljšimi stavbami.

Preden je tisti dan zašlo solnce, je vedela Katrica, kako ji bo šlo in kako se ji bo godilo.

S kuharico Barbo, ki sta skupaj spali v lepi dekanijski sobi, sta se dolgo v noč še razgovarjali o navadah in delu, ki ga bo imela opravljati Katrica.

Barba je že trdo spala, a Katrici ni hotel sen zatisniti oči. Slišala je, ko je v zvoniku udarjala ura polnoč in fantje na vasi so peli sanjavo in zlobno:

Nožek bom vzela,
srček načela,
da bom dobila tri kaplje krvi...
Bom pismo pisala,
ga ljub'mu poslala,
da bo on vedel, kak' se mi godi...

Pri tej lepi narodni pesmi, osobito še, ker so jo peli dobri pevci, so Katrici znova prišle solze

kar mu je nekoliko olajšalo bolečine. V težkih mukah so ga pripeljali drugi dan v Ribnico. Po ponovnem pregledu ga je dal zdravnik odpeljati v bolnico. Z velikim sočutjem in žalostjo so ga odnesli Ribničani na kolodvor in s solznimi očmi so se poslavljali na kolodvoru od vrlega Ivana sokolski bratje ribniški in drugi znanci. Ob devetih zvečer je dospel v spremstvu bratranca Ivana Pahuleta v bolnico, kjer je bila določena na drugi dan operacija. Zvečer sta se še poslovila od njega Ivanov brat, ki je pekarski pomočnik v Ljubljani, in bratranec. Toda Ivan ni učakal operacije; nekoliko po polnoči 11. aprila se mu je pretrgala nit življenja. Pokojnik je bil star šele 28 let in splošno priljubljen. Bil je član prostovoljnega gasilnega društva in njegov odbornik, delaven član in odbornik pevskega društva Dolenja vas ter član in tajnik sokolskega društva. Dragi Ivan, težko te bomo pogrešali. Bodi ti zemlja lahka in na svidenje tam gori!

BUČKA. Na velikonočni ponedeljek je naš župni upravitelj g. Kopitar jako zanimivo pridigoval in iskal različne izraze o našem listu «Domovina»; obrazloževal je francosko framasonstvo in se hudoval nad «brezverskim» časopisjem. Danes ga pa vprašamo, kdo je kriv pešanja vere tukaj pri nas. Ali ne baš g. Kopitar? S prižnice je rekel, da je na Francoskem 10.000 župnij praznih baje zaradi tistega časopisja in da tukaj pri nas tudi lahko «Domovina» povzroči, da bomo brez duhovnika. Mi dobro vemo, da smo že pet let brez župnika, g. Kopitarja imamo le za nadomestek, o katerem moramo reči, da bi nam bilo ljubše, če bi ga ne bilo. On nam razlaga skoro vedno le tedenske novice ter sem in tja ožigosa kakega vaščana, najrajši pa «Domovino». Vprašamo ga, kdo več pohujšuje, črke na papirju, ali Kopitar s svojo zmedeno glavo. Končno se je jako grdo spačil, kako ljudje povprašujejo na pošti: «Ki pa je ‚Domoveeeeena'?» Ali možaka ni prav nič sram? Mogoče je mislil, da je v gostilni, kjer udriha čez Bučkljanarje, kakšen «ferdirban folk» da smo. Glede njegove vnetosti za cerkvena opravila bi imeli celo vrsto pripomb, toda na tem mestu ga hočemo samo posvariti, naj pazi, kaj govori v šoli otrokom. O tem se pri nas silno mnogo govori in ljudje se že kar zgražajo nad dušnim pastirjem, ki mu očividno primanjkuje prave razsodnosti. Baje že tudi knezoškofijski urad ve za njegove nerednosti. Želeli bi, da bi naša lepa Bučka dobila že enkrat res dobrega dušnega pastirja, ki bi se ne širokoustil samo nad «Domovino» in poštenimi farani, ki niso klerikalci.

ČREMOŠNJICE. (Še o planinskem domu na Mirni gori.) Že v več člankih se je doslej obravnaval planinski dom na Mirni gori ter izleti do njega. Ker ta planinski dom ne bo samo v v zabavo in uslugo turistom, temveč zaradi lahkega dostopa, prekrasnih razgledov in zdravega planinskega zraka tudi v zdravstvene namene, naj še jaz opišem okolico, kajti do sedaj se je v člankih omenjala samo južnovzhodna stran proti Hrvatski. Severozahodno leži krasno gozdovje (tudi Auerspergovo ni daleč) in severno Mirne gore vodi kolovoz iz Planine preko vasi Škrilje proti Gačam, Čremošnjicam itd. Ob poti je drugi največji dolenjski hrib s smrečnim gozdovjem, visok 1070 m. Višji od njega je namreč Rok, visok 1100 m, tričetrt ure od Mirne gore. S planote Gače (942 m) je prekrasen razgled preko Dolenjske, odnosno Bele Krajine, do Karlovca, čez Gorjance in čez vso novomeško okolico do Krškega, do Kuma, na Kamniške planine, čez Toplice do Ljubljane in ob lepem vremenu se vidi tudi Triglav. Izlet preko Gače vsakdo hvali in se ne kesa za pot. Do Mirne gore je torej pet dohodov, in sicer: s postaje Črnomelj (2 uri), iz Semiča (odkoder je prava cesta, poldrugo uro), preko Rožnega dola in Uršnih sel (3 ure) in iz Straže-Toplic (5 ur). Iz Rožnega dola in Uršnih sel vodi pot iz Straže in cesta preko Čremošnjic, odkoder odideš po okrepčilu navzgor preko Gače na Mirno goro. — F. T.

VUZENICA. Te dni se je vršil v prostorih g. Mravljaka občni zbor krajevne organizacije SDS. Izvoljen je bil nov odbor pod predsedstvom obrtnika g. Martina Bernekerja. Organizacija obsega tudi Muto.

REČICA OB SAVINJI. Pred kratkim se je pri nas ustanovila nova krajevna organizacija demokratske stranke na sestanku v prostorih g. Franceta Repenška. Izvolil se je odbor pod predsedstvom g. Petra Tlakerja posestnika v Št. Janžu. Imena odbornikov nam jamčijo za dobro in uspešno delovanje te nove organizacije.

HRASTNIK. Pretekli teden je sklical vodja naših «mnogoštevilnih» socijalistov g. Malovrh svoje verne sodruge v konzum na sestanek. Udeleženec pripoveduje, da je na tem sestanku udarjal g. Malovrh besno po demokratski stranki, očitajoč ji med drugim, da hoče ona dvigniti delovno dobo rudarjev na 65 let. Žal, da se nisem mogel udeležiti sam shoda, kajti če bi bil na svoja ušesa čul g. Malovrha trditi kaj takega, bi mu zalučal v obraz, da nesramno laže. Sicer je pa dobro, da se nas udeležuje demokratskih sestankov gotovo več rudarjev kakor socijalističnih Malovrhovih in mi bomo že razložili svojim tovarišem, kdo hoče delavcu dobro, kdo pa svojemu žepu. Čujemo, da se je g. Malovrh v zadnjem času tudi popolnoma izročil klerikalcem gg. Arnšku, Leberju in kaplanu, da pleše le po njihovem žvižganju. G. Malovrh, vse hujskanje proti demokratom vam ne bo več pomagalo priti do nekdanje slave, ko ste imeli vso dolino za seboj, ko so vas častili rudarji po božje, vse koketiranje z dolskim kaplanom in hrastniškimi klerikalci vas ne bo znova utrdilo in usposobilo za uživanje delavskih žuljev. Imeli ste priliko, zamudili ste jo, ničesar niste storili za ljudstvo, zato so pa stopili ob stran trpečega delavstva oni preklicani demokrati, ki so zanj že vsaj nekaj dosegli, upajo pa pokazati še na večje uspehe. Hrastniški rudarji, že je nas sedaj vpisanih več v demokratski stranki kakor v Malovrhovi, pridite pa še drugi k nam; prepričali se boste, da edino tu se dela brez sebičnosti za nas. G. Malovrhu pa povejte (našega lista on pač ne čita, raje «Domoljuba»!), da se naj drži svojih žemelj, vendar pa naj vzame za model v bodoče delavsko, ne pa buržujsko žemljo. S tem bi on še največ koristil hrastniškemu rudarju. — R u d a r.

TRBOVLJE. Nekatere naprednjake iz Trbovelj z ravnateljem g. Pauerjem na čelu smo videli naslikane v «Ilustrovanem Slovencu», menda za izkazane zasluge klerikalni stranki po naklonjenosti g. Pauerja, ki je izposloval, da je dala Trboveljska premogokopna družba več dimnikov za zgradbo orlovskega doma. Žalostno je, da se ravno oni sloji, ki se nazivajo inteligente in naprednjake, izkažejo javnosti nazadnjake, ki podpirajo protidržavno klerikalno stranko. Široki javnosti naše domovine je znano, da je SLS vseskozi protidržavna. Vsaj končno za Trbovlje ni čudno, ako so ljudje, ki so na vodilnih mestih, večinoma Nemci in Madžari, bivši zagrizeni habsburški čestilci, vežejo s sovražniki naše države. Prosimo merodajne kroge, da se za take ljudi napravijo čimprej potni listi, s čemer bi se napravil prostor slovenskemu uradništvu, ki mora danes kljub vsem zmožnostim upravljati za sramotno plačo podrejene službe.

LAŠKO. «Domovina» dobiva tudi med Laščani vedno več ugleda. Zadnja številka je prinesla dopis iz Laškega, ki je dal povod, da je prodajalec že ob 10. uri oddal zadnji izvod. Želimo tudi, da bi dopisi vplivali z istim uspehom na prizadete frajlice.

LAŠKO. Kje ste in kaj delate, Skundenšek, glava naših klerikalcev? Vsi Laščani z zanimanjem povprašujemo, kaj neki je z Vami, da nas več ne osrečite s svojim «prekrasnim» govorom. Nikdar Vas ne moremo pozabiti, kako ste ob volitvah kot klerikalni junak obljubljali nam vse najbolje, če bo izvoljen dr. Gosar. Aha, naš ata Skundenšek, sedaj smo Vas pa spoznali v pravi luči. Toda atek vendar niso tako slabi; res, pravi klerikalni korenjak so, kar večkrat pokažejo. Če bi se preveč razsrdili, bi tudi udarili s pestjo po mizi in povrhu se še pridušili. Znajo pa tudi pristno kimati, ker so strokovnjak v tem. Ljudje božji, to ni malenkost. Še nekaj znajo naš znani Skundenškov atek: izvrstno agitirati za SLS, kar so pokazali pri zadnjih volitvah, ko so govorili: «Gosarjevega dohtarja volte, pa bo konc dragije in dauku, ko bomo dubil Juguslovenci Antonomijo».

BREZNO NAD LAŠKIM. Dne 3. maja se bo vršila tukaj v gostilni g. Kozoleta ob 15. uri seja odbora Farne ljudske knjižnice. Ker je seja

---

v oči, kakor v prejšnjem zgodnjem jutru, ko je šla z doma mimo Trdinovih koscev. Srce jo je bolelo, v njeni bujni glavici pa je zvenel stari znani rek, ki pravi: Najhujša srčnih bolečin — je nesrečne ljubezni spomin...

VI.

Katrica je sukala plašč po vetru; zvedela je velike skrivnosti od ravniških duhovnikov.

Drugo jutro po prihodu, ko je nastopila Katrica službo v Ravnicah, je nesla po rani sv. maši točno ob sedmi uri zajtrk kaplanu Francu. Kaplan Tonče pa je odšel v neko podružnico maševat.

«Dobro jutro, gospod kaplan! Tukaj sem vam prinesla kavo. Da se ne shladi!...»

«Bog daj dobro jutro, Katrica! Ti si pa res skrbno dekle. Veš, škoda te je, da nam tujim ljudem strežeš. Eh, kako bi te bil vsak možek vesel — ah, kako bi te objel!» Tako se začne šaliti kaplan. Katrica pa si misli: Hm, ti si pa res pravi posvečeni ptiček!

Ko je Katrica pospravljala sobo in postiljala, se je vedno z njo šalil kaplan in ji pravil same smešne.

«Ti, Katrica, kaj ti še povem! To te lepo prosim, tercijalka ne smeš nikoli biti; take ženske sovražim jaz kakor sove! Veš, ena taka me je nesrečnega storila za vse življenje...»

«Gospod kaplan, zame se nikar ne bojte, da bi postala tercijalka, kajti tudi mene so take ženske že dobro obirale!»

«Tako je, vidiš, dekle; kdor ima izkušnje, ta ve kaj povedati! Kaj pa, Katrica, gotovo si imela že kakega fanta tam v domačem kraju? Sedaj ti bo pa pošteno dolgčas po njem! No, jaz nisem kak hinavec, ki bi vpil na prižnici in zabranjeval srčno ljubezen. Saj veš, ljubezen je bila, ljubezen še bo, ko tebe in mene na svetu ne bo!...»

«Nak, gospod kaplan, fanta pa nimam nobenega!»

«Pa si ga že imela, ha, ha!»

«Ne!» odgovori hitro dekle, kaplan pa je zapazil, da jo je oblila rdečica — znamenje, da zatajuje važno skrivno stvar.

«E, imela si ga, imela, ne taji mi! No, jaz nisem sodnik in me tudi sploh nič ne briga tvoja preteklost, samo siten sem včasih, pa mi ne zameri! Jaz ti pa nič ne prikrivam! Imel sem dekle, ki bi jo bil tudi poročil, da mi ni neka vražja ženska vsega zmešala — vražja je bila, pravim!...»

Kaplan je imel najbrž namen povedati vso svojo zgodbo do konca, a je nekdo trkal na vrata.

«Noter!» zakliče kaplan.

V sobo stopi desetleten fantiček. Kakor vsi otroci na kmetih, ki so boječi, če pridejo v boljšo hišo, je tudi ta le s težavo spravil par besed iz sebe: Da so stara mati bolni in zelo slabi in prosijo, da bi jih gospod prišli sprevidet.

«Tako, zbogom, Katrica! Za sedaj sva skončala! Pa se še drugič kaj pomeniva!»

«Zbogom, gospod kaplan!»

Tako odideta vsak po svojih opravilih. Spotoma v farovž pa premišljuje dekle o tem mladem in — kakor je videti in kakor je sama sodila — prijaznem in odkritosrčnem duhovniku.

(Dalje prihodnjič.)

važna, se prosi, da se je sigurno udeleže vsi odborniki.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Naši klerikalci so priredili tukaj zadnjo nedeljo zaupni shod. G. Marko Kranjc iz Maribora je poleg našega g. župnika kvasil one stare čenče, ki jih je prinesel že neštetokrat «Slovenski Gospodar». Govorila sta tudi o nasilju, ki ga po njunih možganih izvršuje g. višji nadzornik v Hudi jami nad rudarji. Seveda ljudem ni nič znano o kakem nasilju v Hudi jami, pač pa vse ve, da se gospod višji nadzornik z največjo požrtvovalnostjo bori za blagostanje svojih delavcev. Izjave klerikalnih govornikov o Pašiću in Pribićeviću so bile naravnost otročje. Glavno besedo je imel na tem shodu zaupnikov SLS tudi Cencek. Njegovim budalostim so vsi klerikalci pritrjevali poleg našega g. župnika in Marka Kranjca ter s tem pokazali svojo neverjetno prebrisanost.

SV. KRIŠTOF PRI LAŠKEM. Marijagraški tajnik vozi po naši občini velike klerikalne črne bukve. Nekateri pravijo, da je to v zvezi z razpustom občinskega odbora ter da se imenuje to «trošt» klerikalnih trabantov in kurirjev. Drugi pa zopet menijo, da so videli Kolomon na kolesu, s katerim uganja razburjene duhove bivših klerikalnih odbornikov. Kdor ne verjame, naj opazuje.

ŠT. LENART NAD LAŠKIM. Za veliko nedeljo popoldne je v šentlenartski zgodovini zapisan tale dogodek: Med velikimi vrati cerkve je stal zaljubljeni Cirilček. Ker mu leta tečejo, se je «naštimal», da bi vsaj za Veliko noč ugajal kaki devici. Kakor vselej, je tudi to pot imel veliko smolo. Pravijo, da je bil ta dan kot pivec agitator navdušen tudi za pevski talent. Patron «vinus alcoholus» pa ga je spravil v strašne sanje. Pred seboj je videl osovraženega naprednjaka, ko ravno izprašuje očeta Ceneta po pevcu. Oče Cene sramežljivo pokima na Cirilčka, ker je tudi njega sram pred farani. Cirilček to opazi, se strese in objel ga je strah pred g. župnikom in šentlenartskimi dekleti. Ker je pa kunštne glave, je sklenil, da bo drugega dne na velikonočni ponedeljek stopil na mežnarjeve stopnice in od tam agitiral za klerikalno bralno društvo. Seveda g. župnik ga bodo videli in pozabili na včerajšnji urhov koncert za cerkvenimi vrati. Malo težje pa se bo opravičiti dekletom. — Očividec.

SV. MIKLAVŽ NAD LAŠKIM. Pri nas se zgodi vedno kaj «lušnega», ker imamo jako smešne klerikalce. G. župnik je med pridigo napadel samostojne demokrate, kar je izredno navdušilo klerikalnega vodjo Flisa kot strastnega nasprotnika demokratov. Ta možak se je strahovito raztogotil in skoro zaradi tega debelo pljunil po cerkvi, če bi ga Kimovčev Tona v istem trenutku rahlo ne dregnil s komolcem. Župnik, to videč, je jezno skomizgnil prenavdušenemu Flisu, nakar se mu je tako hudo kolcnilo zaradi krščanskega strahu, da so nekatere pevke in Marijine device kar prekriževale, misleč, da je to božja kazen, ker imamo v fari mnogo demokratov. Neki klerikalni atek je zašepetal: «Sodni dan je!» Nesrečni Flis bi pa skoro od same sramote okamenel.

BREZNO PRI SV. JEDERTI. Ker se malokdaj kaj čita o naši dolinici, zato upam, da mi bo gosp. urednik odstopil majhen kotiček v cenjeni «Domovini». Kraj Brezno je namreč bolj skrita dolinica, kar je neprijetno zlasti za delavstvo, ki si mora iskati svoj vsakdanji zaslužek v oddaljenih rudnikih v Hrastniku in Hudi jami. Trboveljska premogokopna družba ima še iz starih dni v Breznem postavljenih par hiš, katere je dala pred leti prenoviti, tako da zdaj lahko stanuje okoli 36 družin v brezniški koloniji. Izgledajo hiše še dokaj čedno, četudi so popravljene samo površno, okna imajo samo notranja, kar za stanovalce nikakor ni prijetno, ker poleti ob nevihtah teče voda po oknih v curkih v stanovanje, pozimi pa nanese snega na okna, da je mraz še občutnejši. Delavec pa mora namreč štediti s kurjavo (četudi dobi deputat), ker stane vožnja mesečnega deputatnega premoga na Brezno 75 Din in še več, pa najsi bo to iz Hrastnika ali iz Hude jame. Kakor že povedano, so bila stanovanja popravljena površno, kar opaziš zlasti pri prvih dveh hišah, kjer stanuje 11 družin, če prideš po okrajni vesti iz Šmarjete. Stanovalci nimajo nobenih drvarnic, čeravno je že nad dve leti, kar se je kolonija prenovila, in morajo imeti drva na prostem. Stanovalec bi rad poskril drva pod streho, saj bi to bilo njemu v korist, a jih nima kam. Bilo bi prav umestno, da bi Trboveljska premogokopna družba dala postaviti vsaj leseno barako za shrambo drv. — Kar se tiče tukajšnjega političnega življenja, tudi tu napredujemo. JDS pridobiva vedno več pristašev, kar seveda ni po godu klerikalnim atekom, posebno ne kovaču Potokarju, ker s tem se njihova stranka od dne do dne bolj krči. Upam, da ne bo dolgo, ko bomo obhajali sedmino za potapljajočo se barko SLSarjev. Če izvem še kaj novega, se bom še oglasil. — Opazovalec.

JARŠE PRI GROBLJAH. Po zadnjih volitvah v Narodno skupščino je v naši občini nekak politični mir in s klerikalci vred tudi tukajšnji naprednjaki spijo spanje pravičnega, ker si ne upajo javno pokazati svoje napredno mišljenje. Pa taka brezbrižnost ni prava, slediti moramo dogodkom v gospodarskem, socialnem in političnem oziru. Naš g. župan bi moral s pogumom delati na to, da se v občini okrepi organizacija Jugoslovenske demokratske stranke in bi moral večkrat zaprositi Zvezo kulturnih društev za poučna predavanja. — Pa še nekaj, g. urednik! Ob tej priliki moramo tudi izraziti naše popolno zadovoljstvo in zahvalo tukajšnjim častitim samostanskim gospodom, da v govorih v cerkvi ne podpihavajo političnega sovraštva med razlaganjem Kristusovih naukov. — Živel Narodni blok!

ŠMARJETA PRI RIMSKIH TOPLICAH. Kakor vsako leto pričakujemo tudi letos, da nam bodo letoviščarji predbacivali našo malomarnost, ker nimamo razen gasilnega niti enega društva in ne knjižnice kljub temu, kot slovi Šmarjeta kot napredna. Inteligenca je zaposlena, po večini pa malomarna in raje švabčari ali pa sedi in opravlja v svojem prostem času tajniške posle v klerikalnih posojilnicah.

ŠOŠTANJ. Občni zbor naše krajevne organizacije SDS se je vršil prejšnji četrtek ob jako lepi udeležbi članstva. Bil je izvoljen nov odbor pod predsedstvom dosedanjega predsednika g. Miloša Tajnika.

MARENBERG. Pri nas imamo šestrazredno ljudsko šolo z eno paralelko in obrtnonadaljevalno šolo. Dva učitelja sta bila ob Veliki noči premeščena, šolski vodja pa je bolan, tako da sedaj v sedmih razredih poučujejo samo štiri učne moči. Prosimo šolsko oblastvo, da pošlje nadomestilo za premeščene in bolne učitelje, kajti naša deca ob državni in jezikovni meji potrebuje rednega pouka. — G. Josip Marn, glavar marenberške mestne Orjune, je imenovan za činovnika pri velikem županstvu v Mariboru ter bo s 1. majem nastopil svoje novo službeno mesto. Agilnega nacionalnega borca bo organizacija težko pogrešala. — S 1. majem prične med trgom Marenbergom in železniško postajo Marenberg-Vuhred prevažati pošto dvovprežni voz, ki bo prejemal tudi osebe. Za enkrat bo vozil samo k jutranjim vlakom.

OBREŽ PRI SREDIŠČU. Prostovoljno gasilno društvo v Obrežu pri Središču ob Dravi priredi 28. junija t. l. v Vrbančič-Vaupotičevem gaju veselico s srečolovom in godbo, na kar opozarjamo že danes ter vljudno vabimo vso okolico na to prireditev. — Odbor prostovoljnega gasilnega društva v Obrežu.

ŠT. JURIJ OB JUŽNI ŽELEZNICI. Mnogokrat se sliši, da gg. misijonarji zabavljajo nad naprednim časopisjem in naprednimi organizacijami na prav nedostojen način. Da je temu res tako, naj opišem nekoliko potek misijona pri nas. V začetku so bili gospodje v tem oziru precej mirni, a vendar so se že mnogi Šentjurčani zgražali nad njihovimi pridigami, katerih bi mladina ne smela poslušati. Umestno bi bilo, da bi se mladež od pridig, ki so namenjene za odrasle, izključila, da se ne bi pohujševala. Proti koncu pa so gospodje začeli udrihati po časopisju in organizacijah. Seveda jih jezi dejstvo, da se je «Jutro» med Slovenci razširilo tako, da izhaja danes že v večjem številu kakor njihovi listi. Tudi to jim ne gre v glavo, da so se listi, kakor posebno «Domovina», med Slovenci tako ukoreninili, da jih klerikalne najnesramnejše izmišljotine ne izrujejo več. Napoti je bil misijonarjem seveda tudi Sokol. Na vse mogoče načine so ga slikali ljudem kot «brezversko kugo». Za trditev, da temelji ta organizacija na brezverskih načelih, bi pač prosil dokaza. Tudi se je omenjal pri tej priliki spopad Orjunašev in komunistov v Trbovljah. Seveda so krivi vsega Orjunaši, dasi je to očitna laž. Poleg tega so govorili še več drugih stvari, ki so popolnoma neresnične. Seveda mislijo, da bodo s tem reducirali naše vrste, toda pokazali so s tem le svoj strah pred Sokolstvom, a naše Šentjurčane pa lepo zabavali in jim napravili mnogo lepih uric. Moje mnenje je, da bi bilo Sokolstvo že velikokrat lahko propadlo, če ne bi imelo tako zdravih načel. Tudi so se omenjali pri pridigi sokolski strokovni listi. Gospodje pravijo, da se v njih piše, kar bi se ne smelo razširjati med ljudi. Mislim pa, da bi bilo bolje, da bi se gg. misijonarji držali načela, ki pravi: «Vsak pometaj pred svojim pragom!» V sokolske liste namreč pišejo taki možje, ki se bolj zavedajo, kaj se sme govoriti in pisati, kakor gg. misijonarji. Zavedni Šentjurčani, vedno tako kakor do sedaj, pa boste lahko pokazali takim ljudem, da teče po vaših žilah še vedno kri, ki se s klevetami ne da zastrupiti. Če gospodom še ni dovolj, bomo pa drugo pipo odprli.

SV. JURIJ OB JUŽNI ŽELEZNICI. Dne 23. aprila smo imeli občni zbor krajevne organizacije za Sv. Jurij ob južni železnici in okolico v gostilni Franca Kincla ob lepi udeležbi članstva. Izvoljen je bil nov odbor pod predsedstvom g. dr. Svetine. Sklenilo se je redno vsak mesec prirejati sestanke in predavanja.

POLZELA. Vsaka druga številka «Slovenskega gospodarja» prinaša slavospeve našemu g. županu. Človek bi že sam verjel temu hvalisanju, če bi ne poznal njegovega pristranskega županovanja. Kako dela on za blagor občanov, smo spoznali, ko je na njegov predlog občinski odbor glasoval za popust občinskih doklad tukajšnji tovarni, dočim moramo mi delavci in mali posestniki še dalje plačevati visoke občinske davke. Možaku so torej bogati tujci mnogo bolj pri srcu, kakor pa domači ubogi delavci.

ŠMARJE PRI JELŠAH. Tukajšnja znana tripersna deteljica imenuje Organizacijo jugoslovenskih nacionalistov kugo. To pa je le v tem zmislu res, da je ta organizacija kuga za vse one, ki hočejo ribariti v kalnem in katerih računi niso čisti. Pri nas je treba še marsikaj pomesti. Stanislav Rožič iz Sežane je že moral zopet med svoje fašiste v Italijo, ali poprej je še plačal 400 Din globe, za kar morajo šmarski reveži biti hvaležni edino Orjuni. Deteljica je enkrat že organizirala napad proti šmarskim nacionalistom, a ker se ji je ponesrečil, jih zdaj napada po klerikalnih listih z besedami, kakršne pač edino zmore sirov človek. Tožarijo posebno dva naša fanta, da sta napadla 30 do 40 klerikalnih mož. Ali ste klerikalci res taki figovci, da se vas 40 boji naših dveh? Menda res mislite, da so pri poglavarstvu delali z vami zapisnik kar tako za kratek čas. Le počakajte, tudi kazen pride! Kdor ni z vami, ga zasledujete, blatite in mu kradete čast. Tudi vaša pobožnost je zgolj izkoriščevalno sredstvo. Agitirate in pridigujete za zgradbo Katoliškega doma, kjer boste slepili nevedno ljudstvo, da še nadalje ne bi izpregledalo. Če bi vam bilo mar za vero, bi morali najprej popraviti šmarsko cerkev, ki je sramotno zapuščena in zanemarjena. Toda vam je politika najvažnejše na svetu. Ubogo ljudstvo vam še naseda in se dá od vas vleči za nos. Toda enkrat vas bo spoznalo in bo obračunalo z vami.

PTUJSKA GORA. V nedeljo 26. aprila smo ustanovili tudi pri nas prepotrebno krajevno organizacijo demokratske stranke na sestanku v gostilni Klemenčič. Zborovanje je otvoril gosp. M. Šegula, nakar je g. Peče v daljšem govoru utemeljil potrebo organizacije. Zborovalci so zlasti pazljivo sledili obširnim in stvarnim izvajanjem dr. Šalamuna ter mu živahno pritrjevali. Izvoljen je bil naslednji odbor, ki mu načeluje naš najstarejši naprednjak g. Ivan Peče: Jože Lovrec, M. Šegula, Fr. Avguštin, Fr. Melavnik, Fr. Kašpar, S. Kerbler in Janko Peče. Ob koncu so zborovalci med navdušenim vzklikanjem sklenili poslati pozdrave in zaupnice svojim prvoboriteljem dr. Pivku, Pribićeviću in dr. Žerjavu. Po zborovanju, ki je trajalo nad tri ure, se je razvila med petjem ptujskega kvarteta neprisiljena zabava.

STUDENCI PRI MARIBORU. Nova krajevna organizacija SDS se je ustanovila pri nas v petek na sestanku somišljenikov, ki ga je vodil g. Alt. Neumorni poslanec dr. Pivko je v poldrugournem stvarnem govoru očrtal položaj in smernice prave demokracije. Volilci so govor svojega poslanca živahno odobravali ter izrekli razne želje glede davkov in novih zakonov. Soglasno je bila sprejeta zaupnica. Nato se je soglasno sklenila ustanovitev krajevne organizacije ter je bil izvoljen odbor 11 mož, katerih imena nam jamčijo za uspešno delo. Organizacija je predvsem delavska in so tudi v odboru večinoma delavci.

ŠT. PAVEL PRI PREBOLDU. Nova krajevna organizacija JDS se je te dni ustanovila v Šent Pavlu pri Preboldu v lepi Savinjski dolini na sestanku v prostorih g. Vedenika. Kot delegat sreske in oblastne organizacije demokratske stranke je g. Prekoršek iz Celja obrazložil položaj in potrebo organiziranega dela. Izvolil se je odbor z g. Fr. Pilihom na čelu. Izrekla se je želja, da pride poslanec g. dr. Pivko ob prvi možni priliki poročat. Št. Pavel bo postal zopet, kar je bil nekoč: trdnjava narodne in napredne misli!

ŠT. ILJ V SLOVENSKIH GORICAH. Prošli teden se je vršil v prostorih g. Sfiligoja sestanek demokratskih volilcev iz Št. Ilja in Ceršaka, katerega se je udeležilo okrog 30 oseb. Po pozdravu g. Novaka je poslanec g. dr. Pivko v stvarnem govoru očrtal položaj in dogodke v Narodni skupščini ter se zlasti tudi ozrl na gonjo, katero uprizarjajo proti njemu klerikalni časopisi. Zborovalci so njegova izvajanja navdušeno odobravali. V debati so se oglasili posamezni govorniki z raznimi željami in nasveti. V najkrajšem času se ustanovi v Št. Ilju krajevna organizacija demokratske stranke.

ORMOŽ OB DRAVI. «Veselite se, ljudje, ker je prišel čas, da boste videli veliko mojo mogočnost!» Tako so nam povedali v nedeljo na zaupnem sestanku v Ormožu republikanski poslanec g. Kelemina. Da, zdaj se nam bo začelo dobro goditi, ko nam bodo taki gospodje, kakor je ta, delati zakone. Iz vsega tega, kar so nam gospod povedali, smo le toliko zaznali, da so gg. Žerjav, Pivko in tudi klerikalci hudi vragovi za republikance. Gospod poslanec so nam tudi povedali, da bodo že oni tako onegali, da bomo vsi samo dobro živeli in nič delali, če bomo le republikanci. Potem se je oglasil k besedi še mogočni g. Rojs. To je tisti človek, ki je že vse stranke počastil s svojim sodelovanjem, samo da so mu povsod hitro dali brco. Iz njegovega kunštnega govora smo zvedeli, da mu je grozno žal, ker ni poslanec. G. Rojs, volilci so dobro vedeli, da imate vi v glavi premalo za poslanca, zato so Vas rajši doma podržali, da se boste za peka izučili. Ko mine Vaša učna doba, boste gotovo pekli večje žemlje kakor zdaj. G. Rojs, kar pustite politiko lepo na miru, ker za ta posel niste sposobni. Možak tudi ne more pozabiti, da so ga klerikalci vrgli iz svoje posojilnice, kjer se je repenčil kakor kak paša v Carigradu. Zagrozil je, da bo ustanovil svojo posojilnico, če bo le imel denar. Vsi, ki imate še kaj razuma, oklenite se naše Demokratske stranke in pustite politične srečolovce.

LJUTOMER. Občni zbor krajevne organizacije v Ljutomeru se je vršil 15. aprila in je bil izvoljen nov odbor pod predsedstvom g. ravnatelja Baukarta.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. V nedeljo dne 26. aprila se je vršil pri nas članski sestanek krajevne organizacije SDS ob udeležbi okrog 50 članov. Sestanek je vodil predsednik g. Senčar. Tajnik g. Peršič je podal poročilo o vprašanju železniških tarif zlasti glede na gospodarske razmere tamošnjih opekaren. O vprašanju se je razvila zanimiva debata ter so se soglasno sprejele resolucije, v katerih se na eni strani zahteva splošno znižanje železniških tarifov glede na to, da te tarife datirajo še iz leta 1923., dočim je vrednost dinarja od takrat poskočila za 100 %. Zahteva se nadalje odprava lokalnih tarif, ki so nedogledno škodljive za tamošnje razmere. Zahtevalo se je tudi izenačenje prevozne tarife za opeko in apno z onimi za premog. Končno se je zahtevala odstranitev vseh v naših podjetjih nastavljenih tujih državljanov, bodisi delavcev ali mojstrov, ker so po veliki večini nepotrebni. Izdelala se bo posebna spomenica glede vseh teh vprašanj in se bo izročila poslancem ter vladi. Oblastni tajnik je nato podal kratko politično poročilo, ki je izzvalo obširno in zanimivo debato o raznih vprašanjih, zlasti glede izenačenja davkov.

ŠT. PETER POD SVETIMI GORAMI. Predzadnjo nedeljo se je pri nas vršil občni zbor krajevne organizacije SDS ob lepi udeležbi članstva. Izvoljen je bil nov odbor z dosedanjim predsednikom posestnikom Martinom Ulčnikom na čelu. Tajnik je gostilničar Fr. Kraner. Organizacija se lepo razvija.

PUCONCI. V nedeljo 26. aprila se je vršilo predavanje o davkih, katero je bilo zelo dobro obiskano. Predaval je davčni upravitelj g. Prelog iz Murske Sobote. Potrebno in zelo koristno bi bilo, ako bi se enaka predavanja vršila redno v raznih krajih, ker bi se s tem ljudstvo poučilo o raznih gospodarskih panogah.

GRADIŠČE. V nedeljo 26. aprila se je vršil v Gradišču ustanovni občni zbor krajevne organizacije SDS, ki je bil dobro obiskan. O pomenu in potrebi kakor tudi o sedanjem političnem položaju je zborovalcem predaval notar g. Anton Koder iz Murske Sobote. V odbor so bili izvoljeni naslednji gg.: za predsednika Štefan Perkič, posestnik; za podpredsednika Franc Vuckič; za tajnika Štefan Perkič, trgovec; za odbornike: Ivan Škrilec, Jožef Podlesek, Jožef Idič, vsi iz Gradišča. Zborovanje je lepo uspelo in je pristopilo v krajevno organizacijo 35 članov.

SREDNJA BISTRICA (Prekmurje). Pred nekaj dnevi smo ustanovili pri nas krajevno organizacijo SDS. Organizacja šteje že danes 42 članov ter ji stoji na čelu kot predsednik posestnik in kovač g. Ivan Špiclin.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

ACOTOGEN — CEPIVO ZA ZEMLJO.

Razen umetnih gnojil igra danes važno vlogo za povečanje rodovitosti tako imenovano *cepljenje zemlje*. Pri nas je to delo danes še povsem neznano, toda tudi pri nas utegne priti v posameznih legah do večjega pomena, slično kakor umetna gnojila. To velja posebno za kraje, kjer nam razne stročnice slabo uspevajo.

Cepljenje velja namreč le za stročnate rastline (fižol, grah) in za detelje. Znano je, da stročnate rastline in detelje ne uspevajo na vsaki zemlji. Najboljše pridelke nam dajejo po dosedanjih izkušnjah in raziskavah tam, kjer se nahaja v zemlji dosti tistih glivic (bakterij), ki se prikazujejo na koreninah v podobi gomoljčkov in ki jih najdemo pri nas navadno na vseh stročnatih rastlinah. S pomočjo teh glivic so zmožne stročnate rastline živeti od zračnega dušika in vse bolj uspevati. Na ta način vplivajo glivice merodajno na ugoden razvoj in na pridelke stročnatih rastlin, s tem pa tudi na uspevanje prihodnjih rastlin.

V naši zemlji se splošno nahajajo te glivice in zato uspevajo pri nas tudi razne vrste stročnatih rastlin in detelje. Imamo pa kraje in lege, kjer teh glivic manjka in kjer je zaradi tega ves pridelek na stročnatih rastlinah slab ali pa sploh tako za nič, da jih ne kaže pridelovati.

V takih razmerah se da zemlja pripraviti za stročnate rastline s tem, da ji dodamo in primešamo takih glivic, ki žive na koreninah stročnatih rastlin. To lahko napravimo na dva načina, ali *s cepljenjem zemlje* ali pa *s cepljenjem semena.*

Prej so cepili zemljo s tem, da so iz njiv, kjer so stročnate rastline dobro uspevale, odvzeli nekaj zemlje in jo primešali zemlji, ki so jo hoteli usposobiti za pridelovanje stročnatih rastlin. Za en mernik posetve je bilo treba raztrositi eno vrečo take «cepilne» zemlje.

Danes se pa v ta namen vzgajajo *čiste glivice*, katerih zadostuje mala količina, da zaležejo za velike prostore. Posebno znane so danes glivice pod imenom *«Acotogen»*, ki se vzgajajo po načinu prof. dr. Simona in ki se imenujejo zato tudi «Simonovo cepivo». Te glivice se dobe v prodaji v malih pušicah in so na vnanje podobne drobljivi črni prsti. Vzgajajo se pa za vsako vrsto stročnatih rastlin posebej, tako da imamo «acotogen» za lucerno, za domačo deteljo, za fižol itd. Cepljenje z acotogenom se vrši na ta način, da acotogen primešamo *zemlji* ali pa *semenu.* Če ga primešamo zemlji, ga je treba pomešati najprej z malo količino presejane rahle zemlje, kateri se primeša pozneje še toliko zemlje, da jo lahko raztrosimo po celem prostoru. Mala pušica acotogena, ki drži mali kozarec, zadostuje za cepljenje zemlje na prostoru pol orala.

V zadnjem času se splošno priporoča *cepljenje semena.* Seme je v tem primeru z vodo ovlažiti in dobro pomešati s cepivom, tako da se prime semena. Nato je seme posejati, kakor hitro se dá. Eno in drugo delo se mora izvršiti ob oblačnem vremenu, ker bi solnčna vročina škodovala. Najbolje se opravi to delo pred dežjem.

Izkušnje zadnjega časa kažejo, da se dá z acotogenom *sploh vplivati na zvišanje pridelkov* pri deteljah in stročnatih rastlinah, posebno tam, kjer je začela zemlja za deteljo in druge stročnice pešati. Acotogen vsebuje namreč krepko delujoče glivice, ki vplivajo pomlajevalno na druge take glivice, ki se nahajajo v zemlji.

Začnimo tudi pri nas s takimi poskusi! Poklicani so v to predvsem kmetijski zavodi.

PLEVELNI TRAVNIKI.

Naši travniki trpijo povsod — več ali manj — pred plevelom. To je velika škoda za nas in za našo živinorejo. Taki travniki dajejo veliko slabše košnje in krmo, ki je malo prida za živali. Večkrat se nahajajo med plevelom tudi strupene rastline, ki so živini naravnost škodljive, zlasti če bi se zaužile v večjih množinah.

Po naših travnikih je mestoma toliko plevela, da ga je več kakor dobrih trav in detelj in da jim pripade po vsi pravici ime «plevelni travniki».

Sedaj v zgodnji spomladi so travniki mestoma čisto beli od travniške penuše ali travniške kreše. Celi prostori so beli od tega plevela. Ta plevel ni zanič. Švicarji ga imajo celo za strupenega. Ta rastlina ima trpežno koreniko in se razmnožuje tudi s svojim semenom. Namesto da bi ga poklestili po takih prostorih v prvem cvetju, ga pustimo zoreti, da se raznaša s semenom. Poznejša košnja je brez vrednosti, ker ni kaj pograbiti. In tako so odeti naši travniki tudi z raznim drugim ničvrednim plevelom, z raznimi zlaticami itd.

Proti vsem tem vrstam plevela se je odločno upreti. Največ bomo dosegli z dobrim gnojenjem in obdelovanjem. Razni pleveli se umikajo gno-

jenju in napravijo prostor dobrim travam in deteljam. Zlasti vplivajo tudi umetna gnojila prav ugodno na zatiranje travniškega plevela. Gori imenovano **travniško penušo** kaže preganjati posebno s kajnitom, ki utegne ugodno vplivati. Kjer je ta penuša plod vlažnih leg, je treba njeni trpežnosti napraviti konec tudi z osuševanjem dotičnih prostorov, da se zgubi to zelišče.

Vobče pa kaže z dobrim gnojenjem in s plevela čistim gnojem vplivati na preganjanje raznega plevela, kajti prav na lačnih in zanemarjenih travnikih se najraje prikažejo različne «rože» in plevelna zelišča. Lačni travniki so radi «cvetlični travniki», zanimivi za oko prijatelja raznih naravnih cvetlic, skrajno slabi pa za gospodarja in živinorejca. Nikjer se ne dajo naši pridelki tako dvigniti in zlasti tudi tako izboljšati kakor na naših travnikih. Tukaj nas čaka še vse polno hvaležnega dela, da dvignemo vse zaklade, ki so skriti v naročju travniške zemlje. Dvignimo jih! Travnik bodi v pravem pomenu besede travnik, ne pa mešanica vsakovrstnega plevela, kakor ga nahajamo danes po teh zemljiščih.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Cene našim žitom in turščici so trajno visoke. Zlasti je draga pšenica, ker njene zaloge pri nas niso več obilne. Zaradi visoke domače cene se k nam uvaža že ameriška pšenica, ki je dokaj pod našo ceno. Na svetovnem tržišču so cene pšenici zopet padle. Na novosadski borzi so bile zadnje dni naslednje cene za 100 kg: pšenica 474 Din, turščica 177 do 185 Din, moka «0» 660 Din.

ŽIVINA. Cene živini se držijo pri nas že dalje časa prilično nizko. Za kilogram žive teže so se trgovali na zadnjem zagrebškem sejmu: biki po 7 do 10 Din, krave prvorazredne 10 do 11 Din, drugorazredne 7 do 9 Din, tretjerazredne 3·50 do 6 Din, mlada živina prvorazredna 10 do 11·50 Din, drugorazredna 9 do 10 Din, teleta 9 do 12·50 Din, svinje nepitane 12·50 do 14 Din, prasci do enega leta 12 do 13·50 Din, nad enim letom 12 do 14 Din.

Kratke vesti

= **Vrednost denarja.** Na zagrebški borzi se je dobilo dne 29. aprila v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 863 do 883 Din, 100 nemških mark za 1462·50 do 1477·50 Din, 100 italijanskih lir za 252·67 do 255·67 Din, 1 dolar za 61·38 do 62·38 Din, 100 češkoslovaških kron za 182·50 do 185·50 Din, 100 švicarskih frankov za 1195 do 1205 Din.

Agrarna reforma in klerikalci

Klerikalci branijo škofova veleposestva pred agrarno reformo.

Naše odkritje, da se ljubljanski škof brani z vsemi sredstvi pred izvedbo agrarne reforme na svojih veleposestvih, je hudo razburilo vse klerikalce, ker se je očitno pokazalo, da so prijatelji našega kmeta samo takrat, kadar jim ni treba ničesar dati iz lastnega žepa.

Ni čudno torej, če vse klerikalno časopisje s «Slovencem» in «Domoljubom» na čelu zagovarja sedaj škofa, ki se prepira s kmeti v Savinjski dolini radi pašnikov in jim grozi s cerkvenimi kaznimi in nesrečno smrtjo ter tudi z izobčenjem iz cerkve.

Po našem mnenju veljajo *za škofa in za vsakega graščaka iste postave kakor za preprostega kmeta* in kadar gre za pašniške pravice ali pa za izvedbo agrarne reforme, nima škof nobene pravice, da bi komu grozil radi svojih osebnih koristi s cerkvenimi kaznimi, ker imajo o teh zadevah *odločati samo državna oblastva* po predpisih zakona.

Ako ljubljanskemu škofu ni kaj prav, mu je odprta ista pot pritožbe k državnim oblastvom, predvsem k agrarni direkciji, kakor vsakemu navadnemu kmetu, ki bi rad pasel svoje krave na škofovih pašnikih. Če ima kdo pravico pošiljati pastirska pisma ali pa pouke pašniškim zadrugam, bi bilo v to predvsem poklicano agrarno oblastvo, ne pa ljubljanski škof.

V obrambi ljubljanskega škofa, ki ne priznava druge agrarne reforme na svojih posestvih kakor samo one, ki bi jo sam izvajal, trdijo klerikalni listi, ,d,a škof rabi svoja velika posestva za vzdržavanje svojih zavodov v Št. Vidu nad Ljubljano. Kar se tiče te trditve, moramo reči, da bi se *od dohodkov škofovih veleposestev lahko preživljalo najmanj 2000 kmetskih ljudi* poleg tistih 300 dijakov v škofovih zavodih, ki itak plačujejo za šolanje škofijski upravi lepe denarje. Poleg tega pa moramo tudi omeniti, da se škofovi zavodi deloma vzdržujejo tudi s kupčijo z žganjem, ker je znano, da se vsako leto v teh zavodih prekuhajo v žganje ogromne količine sadja.

Razen tega pa so se škofovi zavodi zidali s prispevki vsega slovenskega kmetskega ljudstva, o katerih javnost do danes še ni videla nobenega obračuna.

Na drugi strani skušajo klerikalci braniti ljubljanskega škofa, ki je tretji največji veleposestnik v Sloveniji, češ, da vidimo samo škofovo veleposestvo, ne pa veleposestev drugih. To pa je navadna laž. Predvsem moramo ugotoviti, da bi bila *agrarna reforma lahko popolnoma izvedena, ako bi klerikalci ne ovirali celih šest let rednega dela v beograjski Narodni skupščini.* V kolikor pa se je do sedaj v Jugoslaviji izvedla agrarna reforma, je to v glavnem *zasluga samostojnih demokratov.* Klerikalci do sedaj niso niti s prstom ganili, da bi se razdelila veleposestva raznih grofov, škofov, baronov in graščakov proti odškodnini med siromašne kmete. Dr. Korošec je na primer še danes *najožji zaveznik zastopnika turških begov-veleposestnikov* v Bosni in Hercegovini dr. Spaha, ki je stopil v opozicijski blok predvsem radi tega, da bi *onemogočil izvedbo agrarne reforme* v korist siromašnega bosenskega seljaka.

Kljub vsem oviram od strani sedanje opozicije pa je bilo v Jugoslaviji do konca preteklega leta *razdeljenih 572.398 oralov veleposestniške zemlje med 214.644 kmetskih rodbin.* Potom agrarne reforme je bilo do danes *naseljenih nad 25.000 kolonistov, ki so postali iz siromakov samostojni gospodarji.*

To so številke, ki več povedo kakor pa vsa klerikalna zabavljanja.

Ljubljanski škof, ki je vrhovni šef klerikalne stranke, je po šestih letih, odkar se že izvaja agrarna reforma v Jugoslaviji, dokazal s svojim pastirskim listom, da je velik in *neizprosen nasprotnik agrarne reforme ter zagovornik veleposestniške sebičnosti,* ko se poslužuje v obrambo svojega veleposestva groženj s cerkvenimi kaznimi in nesrečno smrtjo. In četudi sedaj klerikalni listi, ki so popolnoma odvisni od njegove milosti, lažejo, da je bila klerikalna stranka vedno za agrarno reformo, ne bodo prikrili dejstva, da je resnica ravno nasprotno, kar najbolje dokazujejo njena dejanja.

BELEŽKE

+ **Zakaj imamo velike davke.** Bogokletni «Domoljub», ki je toliko nesramen, da se imenuje krščanski list, laže, da je «Domovina» odobravala nove davke. Nobenih novih davkov ni naš list še doslej zagovarjal in je bil tudi proti povišanju davkov, ki so ga zakrivili svoječasno klerikalci s podpiranjem Markove vlade. Pač pa smo povedali, zakaj je davčna obremenitev sploh pri nas tako visoka in zakaj so se nekateri davki povišali. Povedali smo že, da gre velik del novih davkov za dolgove, ki jih je napravila vlada Davidovića in dr. Korošca, del pa za invalide. Vseh teh novih davkov ne bi bilo treba, če bi bila naša država danes že urejena in če bi bila davčna bremena že izenačena. Kdo pa je kriv, da je naša država danes še v neredu? Ali tisti, ki je zahteval gospodarsko delo, ali oni, ki je s svojo avtonomistično trobento neprestano trobil avtonomijo, neprestano smrduhal okrog politične razdelitve države ter oviral šest let vsako trezno delo na ureditvi gospodarstva naše države. Ko se je že lani pričelo z delom za izenačenje davkov in se je mislilo, da se bo to delo kmalu moglo izvršiti, so bili baš klerikalci in njihovi mračni zavezniki oni, ki so izzvali krizo vlade ter zopet prekinili započeto delo. Ko so bili klerikalci in njihovi zavezniki na vladi, jim je bilo nadaljevanje dela za izenačenje davkov deveta briga, kajti najvažnejši posel se jim je videl v tem, da so preganjali uradništvo protiklerikalnega prepričanja. Zaključek naših izvajanj je, da so vse davčne preobremenitve v državi zakrivili klerikalci in z njimi njihovi sedanji in dosedanji zavezniki. Zatelebanim ovcam, ki berejo le klerikalno časopisje in katerih duševno obzorje obsega le domač plot do farovža in od farovža zopet do domačega plota, lahko «Domoljub» nameče v oči cel kup zavijanj. Res, mnogo lahko prenesejo klerikalni bralci, da jim ne postane hudo. In spričo takih lopovščin in zlorab ljudskega preprostega razuma si upa «Domoljub» imenovati se katoliški list! Kdaj pa je Kristus učil slepljenje preprostega ljudstva, kdaj je učil potvarjanje resnice, laž, licemerstvo in hinavstvo? To, kar počenja «Domoljub», je bogokletnost. Na njegovo podtikanje in zavijanje, da smo odobravali nove davke, mu samo ponovimo: «Domoljub», ti si lažnivec, lažnivec in zopet lažnivec!

+ **Razkrinkane klerikalne laži.** Ko so sedeli lani štirje klerikalni ministri v Davidovićevi vladi, je «Domoljub» vsak teden pisal, da sestavljajo državni proračun, v katerega so postavili velike zneske za podpiranje našega kmetijstva in sploh za potrebe slovenskega ljudstva. Bili so tako radodarni z obljubami in napovedmi, kaj bodo vse storili, da bi znašal po njihovih računih državni proračun 18 milijard dinarjev izdatkov. Seveda bi moralo ljudstvo ravno toliko milijard plačati tudi v davkih, ker mora pač država imeti za pokritje stroškov tudi zadostne dohodke. Tega pa takrat niso povedali. Sedaj piše v «Domoljubu» klerikalni poslanec dr. Kulovec, ki je bil tiste čase tudi minister, da bi proračun Davidovićeve vlade ne znašal 18 milijard, ker je prijatelj naših klerikalcev, tedanji finančni minister dr. Spaho, neusmiljeno črtal vse, kar so naši klerikalci obljubovali našemu kmetu. Iz tega je razvidno, da so klerikalci samo farbali ljudi, ko so trdili, kaj bo vse dobrega napravila njihova vlada, in da so zlasti lagali pred volitvami, ko so pravili, kaj je nameravala napraviti. Klerikalni poslanec dr. Kulovec je torej sam razkrinkal demagoške klerikalne laži.

+ **Dr. Korošec — političen mrtvec.** Dr. Korošec je postal v Beogradu popolnoma odveč. Nihče se zanj ne zmeni, nihče ga ne vpraša za kak svet. Radikali so mu sploh že davno vrata pokazali, radićevci pa so se ga tudi naveličali zaradi njegove zahrbtnosti. Ni daleč čas, ko bodo vrgli dr. Korošca in njegov klub iz opozicijskega bloka. S tem bodo klerikalci popolnoma izgubili vsak vpliv na politično življenje in potek državnih poslov. Te svoje usode se klerikalci seveda zavedajo, zato pa v svoji onemogli jezi psujejo vsevprek demokrate, predvsem dr. Žerjava in dr. Pivka, ki sta v Beogradu klerikalnemu klubu izkopala političen grob. Vse blatenje «Domoljuba» demokratskih zastopnikov v Beogradu pa klerikalcem ne bo nič pomagalo, ker zbuja samo pomilovalen nasmeh. To blatenje tudi ne more prikriti potrtosti v klerikalnih vrstah, kjer žalostno stikajo glave in zdihujejo: Vse je izgubljeno, vse je zavoženo!

+ **Klerikalni načrti.** «Domoljub» piše, da je imela Davidović-Koroščeva vlada načrt, kako bi se znižali davki. Klerikalci delajo že celih šest let take in podobne načrte — v besedah samo in beseda ni konj — doslej pa kljub svojim

20 poslancem niso niti enega načrta izvršili. Dasi so bili klerikalci v šestih letih že najmanj petkrat na vladi, niso še nobenega davka odpravili ali pa znižali. Priti je morala šele vlada Narodnega bloka na površje, da se je resno lotila izenačenja davkov, ki bo v tekočem zasedanju Narodne skupščine tudi uzakonjeno. Klerikalni načrti, o katerih tako radi pišejo klerikalni listi, so ostali doslej še vedno na papirju, ker klerikalci samo obljubujejo, delo pa prepuščajo drugim. Ker vlečejo klerikalni poslanci tudi za brezdelje vsak dan po 300 dinarjev plače, ostajajo pač že šest let samo pri načrtih in obljubah. Če bi jim plačevali njihovo delo od «štuka», bi bilo boljše in bi morebiti izvršili tudi kak svoj načrt — ako bi ga seveda znali.

+ **Lep uspeh.** Kakor je začel «Domoljub» v konkurenčni bojazni za klerikalno knjigarno hujskati in zabavljati proti knjigam, ki jih priporoča naš list, češ, da so to umazane knjige, se je prodaja teh knjig zelo dvignila, ker se vsakdo hoče prepričati, ali je res, kar piše «Domoljub». No, ljudje se seveda takoj prepričajo, da knjige niso umazane in pohotne, kakor trdi «Domoljub», zadovoljni so pa s kupljenimi knjigami vseeno, ker so vsekakor bolj zanimive in poučne kakor pa dolgočasne klobase v klerikalnih listih. Mi smo «Domoljubu» za njegovo reklamo prav hvaležni.

+ **Klerikalci in cerkvena veleposestva.** «Domoljub» piše, da klerikalna stranka ne ščiti nobenega veleposestva, tudi cerkvenega ne, ker ima pred očmi splošno korist. Mi pa vprašamo, ali je to v splošno korist, ako ima ljubljanski škof približno 12.000 ha zemlje in je tretji največji veleposestnik na Kranjskem, medtem ko se na tisoče naših kmetov ne more preživljati doma ter morajo hoditi v svet s trebuhom za kruhom. Ako bi klerikalna stranka ne ščitila cerkvenih veleposestev, bi pregovorila ljubljanskega škofa, ki je njen zaščitnik, da bi odstopil od svojega prevelikega veleposestva nekaj zemlje našim slovenskim kmetom, da bi se jim ne bilo treba izseljevati v tuje kraje. Klerikalci naj prično izvajati krščansko ljubezen do bližnjega z dejanji, ako hočejo, da jim bo kdo verjel.

+ **Klerikalci bi radi delali...** «Domoljub» piše, da klerikalci v teh težkih dneh, ki jih doživlja njihova stranka, ne bodo obupavali, temveč vztrajali in delali. Mi smo mnenja, da je že skrajni čas, da prično njihovi poslanci kaj pametnega delati, kajti doslej itak še niso nič naredili za našega kmeta in delavca in ne za druge stanove. Če bi dr. Korošec ne vodil take razdiralne politike, kakor jo je zadnja leta, bi klerikalcem ne bilo treba tožiti o težkih dneh, ki jih doživljajo. Žal, da trpi zaradi pogubne klerikalne politike, ki je živela samo od praznih obljub in ne od pametnega resnega dela za naše gospodarske in socialne potrebe, največ naše ljudstvo. Sedaj, ko se ljudem odpirajo oči in ko obračajo klerikalcem hrbte, pač obljublja «Domoljub», da bodo klerikalci pričeli delati. Mislimo, da prihaja spoznanje o potrebi dela nekoliko prepozno. Prej naj bi delali, pa bi se jim sedaj ne bilo treba praskati za ušesi.

+ **Brezverstvo «Domovine».** Naš list je nekoč zapisal, da so v poganskih časih častili razne boginje, sedaj pa imamo Marijo in svetnice, včasih so imeli najvišjega boga Zeusa, sedaj pa imamo Boga Očeta in tako naprej. «Domoljub», ki smo ga pozvali, naj nam dokaže, da smo kdaj pisali proti veri, sedaj trdi, da je «Domovina» pisala, da izhaja sv. Trojica iz poganstva, da je Marija naslednica poganske nečistnice Here in Bog Oče namestnik poganskega prešustnika Zeusa. Zakaj pa «Domoljub» zavija in dosledno ne natisne, kar je naš list pisal? Zato, ker se boji resnice! Če mi pišemo, da je Kristus dejal, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta, medtem ko se politikujoča duhovščina z vsemi sredstvi bori za posvetno oblast, trdi «Lažiljub», da mi blatimo in sramotimo duhovščino ter ji jemljemo ugled. Ali naj mogoče še hvalimo tako duhovščino, ki se bolj briga za posvetne stvari kakor pa za verske; ali bi ne bili še večji grešniki, kakor pa duhovniki, ki ne izpolnjujejo Kristovih naukov, če bi jih hvalili in jim dajali še potuho? Apostoli niso imeli nobenega premoženja in če so kaj imeli, so razdali siromakom. Ljubljanski škof pa se prepira s kmeti, če kaka njihova krava nekoliko več trave pomuli na njegovih obširnih pašnikih! «Domoljub» seveda pravi, da jemljemo mi ugled nauku, ki ga škof oznanja, ko pridiguje o krščanski ljubezni do bližnjega. Ali ga ne jemlje škof sam, ki pridiguje ta nauk, a se po njem ne ravna? Mi hočemo le, da bi užival ta nauk ugled ne samo pri onih, ki ničesar nimajo, ampak tudi pri onih, ki kaj premorejo, kakor baš ljubljanski škof, ki je vendar naslednik apostolov in bi se moral prvi po njihovih naukih ravnati. Zato, ker branimo čiste krščanske resnice pred farizeji, smo seveda brezverci. Ali naj mogoče pišemo, da so edina zdrava hrana za škofa in župnike ocvrti piščanci in pečenka, za kmeta pa kisla repa in fižol, da ne bomo brezverci? To bi menda pač ugajalo «Domoljubovim» gospodom, zakaj vsa njihova dejanja in nehanja kažejo, da je njihov prvi in največji bog — bisaga. Kdor verjame v potrebo tega boga, ta ni brezverec, ne bo pogubljen, niti ne bo izobčen iz cerkve ter tudi ne bo umrl nesrečne smrti, kakor napoveduje ljubljanski škof vsem tistim, ki pravijo, da je 12.000 ha preveč zemlje za enega samega človeka, najsi bo to sam škof.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

OD DONAČKE GORE DO ZAVRČ.

Sv. Barbara v Halozah, 26. aprila.

Na sv. Peregrina 27. aprila je Haloze zadela velika nesreča, od katere so prizadeti nekateri kraji bolj, drugi manj. Med peto in šesto uro zvečer se je vsula taka toča, da so se ljudje jokali. Drevje je bilo v najlepšem cvetu, vinogradi so že začeli poganjati, a hipoma je bila uničena vsa lepota. Vseokrog je ležala toča, pokrita s cvetjem, katero je veter nosil po zraku kakor pozimi sneg. Bliskalo je in grmelo in gorelo je na več krajih.

Ubogi so Haložani s svojimi vinskimi goricami, katere so zapisane za luksus, to je tisto, brez česar človek lahko živi. Malokdo pa pomisli, da po haloških strmih hribih z ozkimi, zveriženimi dolinicami nič drugega ne uspeva razen vinske kapljice, katero Haložan proda, da si na Ptujskem polju kupi vsakdanjega kruha, da obleče in obuje svojo družino. Samo enkrat v letu ima prav za prav pridelke, to je trgatev jeseni. Kmet na polju žanje dvakrat, a ubogi Haložan trpi in dela ter težko plačuje davke, ki so zanj previsoki.

Pa sam si kriv, bratec Haložan! Zakaj pa si voliš za poslance klerikalce in Radiča, ki so brez vpliva in brez pomena v Beogradu. Zakaj se pustiti zavajati? Ali čitate, kako vrlo se zavzema dr. Pivko za svoje volilce? Vaši radičevski in klerikalni poslanci pa vlečejo samo visoke plače, a ne napravijo ničesar.

STRAŠNA NESREČA.

Pišece, 27. aprila.

V soboto 25. aprila sta kopala edina dva sinova uglednega kmeta Martina Žmavca iz Makovc pri sosedu Francu Plevniku na nekem že precej podminiranem mestu pesek za stavbo nove hiše. Kar se ob pol šestih zvečer nenadoma zruši zemlja in podsuje oba mladeniča pod seboj. Na klic sosedove hčerke, edine priče nesreče, je takoj pritekel oče, ki je v bližini oral, na lice mesta in z motiko z največjo naglico izkopal najprej starejšega, potem še mlajšega sina. Ali, žal, oba sta bila že mrtva. Ko bi bil večč človek ali zdravnik pri rokah, bi nemara še rešil enega ali drugega, kajti starejšemu je baje še utripala žila. Kakšen udarec je to za starše, ko so izgubili naenkrat svoja dva nadebudna sina. Oba sta bila zdrava, močna, dobro vzgojena in nad vse pridna in za dom vneta. Najstarejšega Žmavčevega sina je vzela že vojna, ta dva pa nesrečen slučaj.

Čim so ljudje v nedeljo zvedeli za ta žalosten dogodek, so ves dan od blizu in daleč prihajali škropit oba pokojnika in tolažit nesrečne starše. Težko se je bilo zdržati solz pri pogledu na mrtva mladeniča, ki sta vsa v vencih in zelenju tako mirno in složno počivala na mrtvaškem odru, ob katerem je stal 85letni starček ter ihtel in tarnal: «Oni je Jožek, ta pa Janžek. Oh, pa oba mrtva!»

Da, oba mrtva danes, ko sta bila včeraj še polna prekipevajočega mladega življenja. Jožku, ki je že vojno srečno prestal, je bilo 26 let, Janku pa komaj 16. Brata je vezala iskrena bratovska ljubezen. Vsako delo sta skupaj opravljala in skupaj ju je zadela nesrečna smrt, skupaj sta ležala na mrtvaškem odru in v skupni grob smo ju zagrebli v ponedeljek ob veličastnem spremstvu tukajšnjih občanov. Ob odprtem grobu so jima zapeli pevci v srce segajočo žalostinko. Lahka jima zemljica! Globoko udarjenim in potrtim staršem pa naše sožalje!

Klerikalizem in vojni invalidi

(Dopis z dežele.)

Ker so postale tigrom kosti demokratov pretrde, so se jeli lotevati davkov in doklad. Zlasti težko jim je pa postalo breme invalidskega davka. Menda žele, da bi največjega pomilovanja vredni invalidi, žrtve propadlega habsburškega režima, tudi po zaslugah črnega klerikalizma, še danes dobivali le trideset kron mesečno kakor za časa, ko je bila Slovenija še Korošec-Brejčev pašalik. Menda jezi gospode klerikalce, da se ne smejo več sklicevati na avstrijske zakone in klicati prokletstvo, ogenj in žveplo na tiste, ki so se upirali vzeti orožje in iti na poboj brata. Mar niso lepe besede ljubljanskega škofa Jegliča, ki je nekoč zaklical v množico: «Možje, kako svet, da, kako veličasten in Bogu dopadljiv je boj, ki ga nastopate!»

Spominjam se časov, ko sem bil sam v neljubi službi črnožoltega habsburškega režima. Takrat je v armadi že precej kruto nastopalo gladovanje in z njim nezadovoljnost. Vsak vojak, ki je dobil dopust, se je zato rad pomudil malo dalje pri svojcih in se po potrebi tudi skrival. Dezertacije so se množile. To priliko pa so zopet porabili klerikalci kot izdajalci in ovaduhi, da so začeli znova tiščati slovenske fante v klavnico. Tedaj v letu 1916., ko sem bil na tirolski fronti, nam je prišla za velikonočno darilo celo kopa «Slovenskega Gospodarja», ki je imel laskav uvodnik z naslovom «Ženam in dekletom», nato pa nastopni sramotni oklic:

«Oče! Ako ti sin ne mara v boj za krščansko in pravično stvar, vrzi ga iz hiše in poženi izpod strehe!

Mati! Ako se tvoj sin boji vrniti se k svojemu oddelku, pljuni mu v obraz in vrzi ga od sebe! Ta ni več tvoj sin!

Dekle! Ako vidiš, da se tvoj fant boji v strelske jarke za brambo domovine, vzpodbujaj ga, naj odide. Ako ne gre, ga ne poglej več, kajti on je izdajalec domovine!»

In tisti klerikalni gospodje torej, ki so v službi avstrijskega režima uganjali takšne gnusne stvari, samo da so tirali stotisoče najboljših in najčvrstejših mož in fantov v avstrijsko klavnico, tisti gospodje danes ugovarjajo podporam za vojne invalide, ki so postali delanezmožni v veliki meri ravno radi klerikalnega vojnega priganjaštva! Nas so tirali v vojno, doma pa naše starše in svojce prav po turško pomagali oropati živil, izpraznjevati hleve in izsiljevati denar za vojna posojila. A danes še ugovarjajo malenkostnim rentam vojnih pohabljencev. V nebo vpijoče krivice naših klerikalcev so se tako nakopičile, da se jih SLS nikdar ne more oprati. Navzlic temu pa ti grešniki, mesto da bi delali pokoro, še nadalje uganjajo svoje zločinske orgije. No, tudi nje bo enkrat zagrabil sodni dan. *Vojni invalid.*

DOMAČE NOVOSTI

* **Kralj obišče v mesecu maju Varšavo.** Poljsko časopisje poroča, da je poljska vlada dobila iz Beograda obvestilo, da namerava kralj Aleksander v prvi polovici meseca maja posetiti poljsko prestolico Varšavo.

* **Invalidi pri kralju.** Pred svojim odhodom iz Sarajeva je kralj Aleksander sprejel večjo deputacijo invalidov, ki mu je v posebni spomenici predložila svoje želje in zahteve glede na predstoječe razpravljanje o invalidskem zakonu v Narodni skupščini. Kralj je deputaciji obljubil svojo pomoč, ker so zahteve invalidov povsem upravičene.

* **Vse krajevne organizacije in zaupnike SDS** pozivamo, da nam že sedaj javijo svoje želje glede shodov poslanca dr. Pivka v prihodnjih parlamentarnih počitnicah, da moremo izvesti razporedbo. — Tajništvo SDS, Maribor, Cankarjeva ulica 1.

* **Glede pošiljanja dopisov na poslanca dr. Pivka.** Narodni poslanec dr. Pivko je v ponedeljek 27. aprila odpotoval v Beograd k sejam Narodne skupščine. Po njegovem naročilu opozarjamo, naj se vsi dopisi, ki niso zgolj zasebnega značaja, pošiljajo preko tajništva Demokratske stranke v Mariboru, Cankarjeva ulica 1.

* **Poslanec dr. Pivko v Hrastniku.** V soboto 25. aprila se je vršilo zborovanje krajevne organizacije v Hrastniku v lokalih g. Roša. Zborovanje je privabilo nenavadno močno število naših članov in nekoliko pristašev drugih strank, ki so hoteli spoznati dr. Pivka. Naravno je, da je bila med njimi velika večina rudarjev in delavcev, ki se jih je zbralo okrog 90. Po pozdravu podpredsednika krajevne organizacije je razpravljal poslanec dr. Pivko v poljudnem govoru o razmerju Demokratske stranke napram raznim drugim političnim skupinam, zlasti obširno pa o finančnem zakonu, sprejetem v Narodni skupščini. Navzoče delavstvo je brez izjeme odobrilo poročilo in izreklo g. poslancu popolno zaupanje in zahvalo.

* **Zakon o ljudskih šolah.** Prosvetni minister Svetozar Pribićević je izdelal zakon o ljudskih šolah. Predloži ga v odobrenje ministrskemu svetu na eni prihodnjih sej vlade.

* **Državne podpore obmejnim občinam.** Mariborski veliki župan je nakazal zopet večje podpore obmejnim občinam, in sicer: občini Sratovci 500 Din, Gortinci 5000 Din, sreskemu poglavarstvu Maribor levi breg za razdelitev v njegovem področju 14.000 Din in poglavarstvu Maribor desni breg 6000 Din.

* **Državne podpore za obrt.** Mariborski veliki župan je naklonil Obrtni zadrugi pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah 1500 Din in Obrtnemu društvu v Šoštanju 5000 Din podpore.

* **Izseljevanje v Avstralijo.** Angleško poslaništvo v Beogradu opozarja vse one, ki se nameravajo izseliti v Avstralijo, da je tamkaj zelo težko dobiti delo, zlasti še za one, ki ne znajo angleškega jezika. Izseljeniški komisarijat našega ministrstva za socialno politiko izdaja dovoljenje za izselitev samo onim osebam, ki se izkažejo, da bodo pri izkrcanju v Avstraliji razpolagale vsaj z zneskom 12.000 dinarjev.

* **Za vestfalske rojake.** Predsednik Zveze jugoslovenskih podpornih društev na Vestalskem g. Pavel Bolha je prispel v Ljubljano, da posreduje pri naših oblastvih v prilog našim na na Vestfalskem živečim rojakom v raznih perečih vprašanjih. Veliki župan g. dr. Baltič, ki ga je sprejel, je obljubil storiti vse, kar je v njegovi moči. G. Bolha se napoti še v Beograd, da zainteresira za vestfalske Slovence tudi vlado.

* **Desettedenski gospodinjski tečaj** priredi v **Št. Ilju pri Velenju** počenši z dnem **7. maja t. l.** tamošnji šolski upravitelj g. Stanko **Gradišnik.**

* **Smrtna kosa.** V Sevnici je umrla dne 24. aprila gospa Jožefa Trupej, soproga tukajšnjega lesnega trgovca. Pokojnica je bila zelo blagega značaja. Pogreba pokojnice se je udeležilo ogromno število ljudstva, gasilno društvo in Sokoli. Blag ji spomin! Ostalim naše sožalje.

* **Smrtna kosa.** V Hrušici pri Ljubljani je preminul v cvetju mladosti 18letni Prokop Vuga, dijak srednje tehnične šole. Pokojnik je bil nadarjen in marljiv dijak ter vrlo delaven pri Sokolu v Štepanji vasi. Blag mu spomin!

* **Prijatelj, svetuj mi, kam naj grem v nedeljo** 3. maja. — Čemu vprašaš, ko dobro veš, da v **Šmarje pri Ljubljani k slavnosti gasilnega društva in blagoslovljenju novega gasilskega doma.** Po slavnosti pa greš v gostilno k **Škrjančku,** kjer dobiš dober prigrizek in izvrstno vinsko kapljico.

* **Dete pod vlakom ostalo živo.** V goriški okolici se je igral dveletni deček Anton Pavlin na železniški progi. Nenadoma je pridrvel tržaški brzovlak in peljal preko otroka. Otrokova mati je vsa odrevenela prihitela na lice mesta. Ko je vlak že oddrdral, so opazili otroka na istem mestu živega, le po glavi in hrbtu je imel neznatne praske.

* **Zaprta pomožna pošta.** Z odlokom ministrstva za pošto in brzojav je bila nedavno zatvorjena pomožna pošta v Kupščincih v Prekmurju. Njeno dostavno okrožje se je spojilo z dostavnim okrožjem Murske Sobote.

* **Veleposestvo Strajher v Ribnici na Pohorju** je prešlo v last g. Kastelica iz Ljubljane.

* **Dremavica v Hercegovini.** V zadnjem času se je pojavilo v Hercegovini več primerov dremavice ali spalne bolezni. Te dni je postala v neki vasi blizu Mostarja neka mladenka žrtev te bolezni. Mara Azuvić, stara 23 let, je spala nepretrgoma tri tedne. Domači so jo na vse načine skušali zbuditi, a zaman. Njen organizem je zato vedno bolj slabel. Po tritedenskem neprestanem spanju je Mara umrla, ne da bi prišla k zavesti.

* **Nezgodi.** 16letni sin posestnika Krela na Remšniku si je pri igranju z nekim drugim fantom strl desno nogo nad kolenom. Prvo zdravniško pomoč mu je nudil marenberški okrožni zdravnik dr. Smerdu, nakar so ga prepeljali v bolnico v Maribor. — Triletni otrok gostilničarja Stepišnika v Kozjem vrhu si je pri padcu zlomil roko.

* **Strela razrušila mošejo.** Dne 24. aprila je v Mostarju udarila strela v muslimansko džamijo in jo do temelja porušila. Ker ni bilo nikogar v džamiji, ni bilo nobenih človeških žrtev. Džamija je bila brez strelovoda.

* **Nesreča ali umor.** Livar Alojzij Banovec iz Trnovega pri Ljubljani se je te dni zvečer vračal iz gostilne Škof domov, toda domov ni prišel. Njegova hčerka, ki ga je šla iskat, ga ni mogla izslediti. Zjutraj nato sta šli hčerka in mati na trnovsko stražnico, da tam poizvedo, kaj je z očetom. Toda tudi tam nista dobili pojasnila. Na povratku domov pa sta našli na obrežju Gradaščice klobuk in dežnik, ki sta bila last očeta. O tem sta obvestili policijo, ki je uvedla obširno preiskavo. Sprva je obstojal močan sum, da se je zgodil umor, ker so našli na obrežju krvave stopinje, vodeče na dvorišče peka Markiča, toda ti krvavi sledovi baje niso v zvezi s smrtjo Banovca. Verjetno je, da je Banovec po nesreči padel v vodo in utonil. Trupla še niso dobili. Ko bodo truplo našli, se bo moglo sigurneje sklepati, ali se je zgodila nesreča ali zločin.

* **Smrtna nesreča slovenskega delavca v Franciji.** V šahtu Valdama pri Merlebahu v Franciji je zašel 39letni delavec Dominik Klasten, doma iz Trbovelj, pod dvigalo, ki ga je zmečkalo, da je takoj umrl. Bodi mu lahka tuja zemlja.!

* **Težka nesreča.** Posestnika Antona Bernhardta iz Št. Ilja je doletela te dni težka nesreča. Ko je hotel v hlevu privezati bika, ga je žival s tako silo pritisnila ob steno, da je nezavesten obležal. Zaradi težkih notranjih poškodb so ga morali prepeljati v mariborsko bolnico.

* **Samomor zaradi nesrečne ljubezni.** Zaradi nesrečne ljubezni, ker jo je zapustil fant v blagoslovljenem stanju, je skočila v Muro 20letna Emilija Kolenc, doma iz kolonije na Benici pri Doljni Lendavi.

* **Obsojeni vojaki-nazarenci.** V Beogradu se je vršila te dni razprava proti trem vojakom, ki so odklonili orožje z izjavo, da so nazarenci. Vojaško sodišče je vsakega obsodilo na 9 let in 8 mesecev težke ječe. Svojo kazen bodo odsedeli v kaznilnici v Mitrovici.

* **Izgubljeni denar dobila nazaj.** Iz Drakovcev pri Mali nedelji nam pišejo: Neka Ana Grmin od Sv. Andraža v Slovenskih goricah se je vračala iz Ptuja proti domu ter v vasi Hvaletincih izgubila denarnico s 1966 dinarji in 75 parami. Kmalu za njo se je vračal iz Ptuja tudi Franc Ritonja, posestnik in mizarski mojster iz Drakovec, ki je dotični denar našel. Kot poštenjak je takoj obvestil izgubiteljico in tudi orožništvo, da je potem prišel denar v prave roke. Izgubiteljica se je izrazila, ko je prišla po denar, da ga je že «prekrižala». Poštenemu najditelju vsa čast!

* **Roparski napad v ptujski okolici.** V Forminu pri Ptuju so vdrli v torek popoldne neznani storilci, oboroženi s samokresi, v stanovanje tamkajšnje posestnice Ivane Trunkove ter zahtevali od nje, da jim izroči denar, srebro in zlato. Prestrašena žena jim je izročila 2500 Din. Napadalci so nato preiskali hišo, pobrali še nekatere druge predmete, potem pa pobegnili v smeri proti Dravi na Hrvatsko.

* **Izsleden morilec.** Italijanske oblasti so izročile našemu sodišču Aliča iz Ločnice, ki je leta 1921., podkupljen in naščuvan od svoje ljubimke Marije Krekove, ustrelil iz zasede njenega moža Ivana Kreka, posestnika na Govejaku. Alič je po umoru pobegnil v Italijo in živel skrito v nekih gozdovih kot drvar. Marija Krekova je bila že obsojena na 20 let težke ječe in je sedaj v kaznilnici v Begunjah. Aliča pa čaka gotovo smrtna kazen pred prihodnjo poroto.

* **Drzen vlom na Grosupljem.** V sredo zjutraj je bilo vse Grosuplje zbegano zaradi drznega vloma, ki je bil izvršen v trgovino Vinka Narata. Ko je namreč trgovec zjutraj odprl svojo trgovino, je opazil, da so ponoči njegovo trgovino obiskali razni nepoklicanci, ki so napravili v lokalu temeljito revizijo po predalih in policah. Odnesli so raznega manufakturnega blaga v vrednosti 20.000 Din, gotovine pa k sreči samo za 200 Din. O vlomu je bilo takoj obveščeno orožništvo, ki storilce pridno zasleduje.

* **Krvav pretep v Mariboru.** V gostilni Koštomaj v Mariboru so se te dni stepli gosti. Med pretepom je bilo mesarskemu pomočniku Lazarju Plevniku odrezano eno uho, dočim je zadobil slikarski pomočnik Konrad Pajek sunek v desno ramo. Pretepače so zaprli.

* **Vlom v Goriški vasi.** Pred nekaj dnevi se je zglasil pri posestniku Francu Ruparju v Goriški vasi pri Škocijanu okrog 38 let star moški, prosec podpore kot pogorelec. Pravil je, da je doma nekje od Brežic. V noči pa se je neznanec vrnil in vlomil v Ruparjevo stanovanje. Odnesel je več predmetov v skupni vrednosti 2500 dinarjev.

* **Velik vlom v Stražišču pri Kranju.** Neznani vlomilci so v noči od ponedeljka na torek vlomili v poštni urad v Stražišču pri Kranju. Vlomilci so na spreten način vdrli v urad ter tamkaj vse premetali. Končno so odnesli ročno blagajno, v kateri je bilo za 10.000 dinarjev raznih znamk in gotovine 4100 dinarjev. Za vlomilci doslej še ni nikakega sledu. Ta vlom je povsem sličen onemu, ki je bil pred enim mesecem izvršen v poštni urad v Kranju. Podoba je, da je to ena in ista vlomilska družba.

* **Mož s sekiro ubil svojo ženo.** V selu Zdenci pri Orahovici se je te dni odigrala strahovita rodbinska drama. Seljak Josip Puhl je bil zelo ljubosumen na svojo ženo in so zaradi tega vladali

v hiši večni prepiri. Neke noči se je Puhl splazil k postelji svoje žene in ji s sekiro razklal glavo. Po storjenem dejanju se je skušal obesiti, kar pa so mu preprečili domačini. Končno se je sam javil orožnikom, izjavljajoč, da je dejanje izvršil v jezi.

Poslanec dr. Pivko pred volilci v Celju

Nad 300 volilcev mu je soglasno izreklo zaupnico.

V sredo dne 22. aprila zvečer se je po dogovoru mestne in okoliške organizacije SDS vršil v Celjskem domu skupni shod za mesto in okolico, na katerem je poročal narodni poslanec dr. Pivko. Nad 300 zborovalcev je z velikim zanimanjem sledilo poldrugournim izvajanjem svojega poslanca in jih z velikim navdušenjem odobravalo. Vsi govorniki v debati so odobravali dosedanjo politiko Narodnega bloka in dajali nasvete glede prihodnjega zakonodajnega dela. Soglasno in med burnim odobravanjem je bila sprejeta zaupnica narodnemu poslancu.

UGANKARSKI KOTIČEK

Naša ugankarska tekma

Izžrebani dobitki.

V sredo 29. aprila se je vršilo, kakor smo bili najavili, žrebanje dobitkov, razpisanih z ugankarsko tekmo v velikonočni številki našega lista. Pri žrebanju so prišli v poštev seveda le oni, ki so izpolnili vse pogoje, katere smo stavili. Ti pogoji so bili: pravilna rešitev obeh ugank in naročnina, plačana vsaj do konca aprila t. l. Razume se, da so se pri žrebanju upoštevali tudi člani SSDU, ki dobivajo list brezplačno, ker je njihova naročnina že všteta v članarini. Žreb je odločil dobitke tako-le:

Dobitke po dve knjigi (Pater Kajetan in figrovi zobje) dobe: 1.) Ivan Nahtigal, Gornje Jarše pri Mengšu; 2.) Feliks Petrič, posestnikov sin, Zgornja Voličina pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah; 3.) Franc Krajnc, Gotovlje pri Žalcu; 4.) Zora Erjavc, poštarica, Sodražica; 5.) Anton Sterle, delavec, Ljubljana.

Dobitke po eno knjigo (Pater Kajetan) dobe: 1.) Tini Jak, Ježica pri Ljubljani; 2.) Fran Brglez, nadučitelj, Čadram; 3.) Mihael Valentin, Ruše; 4.) Alojzij Kovač, posestnik in gostilničar, Preserje; 5.) Franc Kovič, strojevodja, Celje.

V naslednjem prinašamo, kakor smo obljubili, imena vseh reševalcev, upoštevanih pri žrebanju, torej tudi onih, ki jih žreb ni določil za dobitke, ki smo jih razpisali: Ivan Nahtigal, Gornje Jarše pri Mengšu; Franc Štefanič, trgovec, Dragatuš; Feliks Petrič, posestnikov sin, Zgornja Vočina pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah; Josip Špenko, Dol pri Ljubljani; Josip Muser, Zgornja Šiška 86; Angela Nadilo, gostiln., Cerknica; Avguštin Šemè, višji revident drž. žel. v Ljubljani; Milka Slokar, Domžale; Ivan Lužar, Podlog, Sv. Peter v Savinjski dolini; Marija Košan, Družmirje, Šoštanj; Ivan Rosenwirth, Verd, Vrhnika; Stanislav Megušar, Ljubljana; Oton Arzenšek, Sv. Rok, Šmarje pri Jelšah; Anton Sterle, delavec, Grajska planota 1, Ljubljana; Anton Jesenko, Poljane nad Škofjo Loko; Konrad Ažman, Jesenice-Fužine; Ivan Ješelnik, Novi kot, Prezid pri Rakeku; Mihael Valentin, tvornica za dušik, Ruše; Zvonimir Ermenc, Ljubno ob Savinji; Milan Sterlekar, višji oficial, Ljubljana; Jože Hudoklin, podobar, Št. Jernej na Dolenjskem; Eduard Premk, Ljubljana; Anton Porekar, nadučitelj v. p., Hum pri Ormožu; Anton Varšek, tvornica za dušik, Ruše pri Mariboru; Rasto Zemljič, železniška direkcija, Sarajevo; Franc Skodlar, Verd pri Vrhniki; Franjo Žurbi, podpreglednik finančne kontrole, Kranjska gora; Jože Globevnik, Novo mesto; Franc Krajnc, Gotovlje pri Žalcu; Tomaž Hafner, oddelek finančne kontrole, Kranjska gora; Frančiška Grilc, Kranjska gora; Fran Brglez, nadučitelj, Čadram pri Oplotnici; Franc Fajs, poduradnik finančne kontrole, Pernice pri Muti; Anton Lebez, Borovnica; Fran Juvanec, nadučitelj, Mirna peč; Jan. Farkaš, šolski upravitelj v p., Maribor; Heliodor Chromy, Studenec pri Stičini; Adolf Ivanc, Sodražica; Avgust Petrič, Ljubljana; Zora Erjavc, poštarica, Sodražica; Anton Vičar, Sakeršak pri Juršincih; Justa Kraigher, Ljubljana; Valentin Zavrl, nadučitelj v p., Komenda pri Kamniku; Rudolf Subašič, Ljubljana; Anton Markizeti, Jesenice-Fužine; Fani Spreicer, Črnomelj; Tini Jak, Ježica pri Ljubljani; Ernest Hribar, Jesenice na Dolenjskem; Franc Kovič, strojevodja, Celje; Alojzij Kovač, posestnik in gostilničar, Preserje; Franc Bedina, dimnikar, Tržič; Tončka Vogelnik, Predtrg, Radovljica; Jožko Ziherl, sodni uradnik, Ljubljana; Henrijeta Kovačič, učiteljica, Sv. Trojica v Slovenskih goricah; Karel Henigman, Toplice pri Novem mestu; Franc Feštajn, Trbovlje; Ivan Markovič, pečar, Ljubno, Podnart; Janez Klobovs, Poljane nad Škofjo Loko; Hinko Baier, občinski tajnik, Ribnica na Dolenjskem.

Okrog 60 ugankarjev, žal, ni izpolnilo vseh pogojev. Nekateri so rešili pravilno samo po eno uganko, drugi pa nimajo poravnane naročnine ali pa poleg neporavnane naročnine tudi ugank niso pravilno rešili. Zlasti slovansko ime v Kipu je delalo težave. Dasi je iz črk razvidno, da more biti to ime edinole Rada, so vendar nekateri napisali Nada, Dada, Rado in eden celo Lado. Pri Rebusu je bilo manj nepravilnih rešitev. Samo eden ga je popolnoma narobe rešil, dočim so ostali, ki se jim razrešitev Rebusa ni posrečila, imeli manjše napake, tako n. pr. jugoslovenski namesto slovenski, dnevnik namesto tednik itd.

Pravilna rešitev obeh ugank je naslednja:

Rebus: Domovina je najboljši slovenski tednik.

Kip: 1.) Da. 2.) Konj. 3.) Gomila. 4.) Domovina. 5.) Zavora. 6.) Zima. 7.) No. 8.) Rada.

Ne zlorabljajte vere!

V klerikalnem časopisju pogostokrat čitamo, da smo Slovenci kulturnejši in splošno izobraženejši kakor naši bratje Hrvati in Srbi. Ali je to resnica ali le prazno samohvalisanje? Nedvomno zna pri nas čitati in pisati več ljudi kakor v drugih pokrajinah naše države, toda do tako pretirane samohvale daleko nismo upravičeni. Tudi škodljivo je to, ker se s tem ustvarja mišljenje, da smo Slovenci dosegli višek v prosveti, čeprav smo še daleč pod kulturnimi narodi.

Da bi bila takšna samohvala upravičena, bi morali baš oni, ki to slovensko prosvetljenost tako poudarjajo, gledati na to, da nam ne kvarijo ugleda. Ako pomislimo na klerikalno časopisje, ki kar mrgoli sirovosti, psovanja in klevetanja, se nam vidi komaj verjetno, da si isto časopisje upa obenem poudarjati našo visoko prosvetljenost. S takim rovtarstvom klerikalno časopisje ne bo prepričalo Srbov in Hrvatov, da smo Slovenci kulturno nad njimi.

Stranka, ki med Slovenci zmaguje ob volitvah z najnekulturnejšimi sredstvi, sploh nima pravice govoriti o kulturi in prosveti. Pač menda ne bo trdil niti najomejenejši kaplan, da je znak visoke prosvetljenosti naroda, ako ob volitvah ustrahuje naše ljudske množice grožnjo s peklom in večnim pogubljenjem, da drve volilci slepo h klerikalnim skrinjicam. Večina slovenskih volilcev se ne strinja s klerikalno politiko, a vendar voli klerikalce, dasi na Slovenskem razen komunistov ni stranke, ki bi nastopala proti verstvu. To je popolna nezrelost našega ljudstva, ki je ne odtehta dejstvo, da zna pri nas skoro vsak odrasli človek čitati in pisati. V zrelosti Slovenci daleko zaostajamo za Srbi in jih ne bomo kmalu dosegli.

Pri nas se mora nehati zloraba vere v cerkvi in izven nje, nehati se mora rovtarstvo klerikalnega časopisja, da bo preprost človek svobodneje zadihal ter mislil s svojo glavo, ne pa suženjsko prikimaval duhovniku celo takrat, kadar mu dopoveduje stvari, ki so očividno budalosti. Naš človek se mora otresti mišljenja, da se ves svet suče samo okrog farovža in farovškega plota. Dušni pastir naj bo res uvideven in dober dušni pastir, v druge stvari, ki jih ne razume ali sploh ne more razumeti, pa naj se ne vmešava več kakor drugi ljudje, zlasti pa naj pri tem ne zlorablja svojega stališča, ki mu ga je ustvaril njegov poklic med preprostim ljudstvom. Ali ni to nesramna zloraba vere, če v cerkvi pridiguje duhovnik za avtonomijo. Kaj ima avtonomija opraviti s cerkvijo in vero?

Danes se v cerkvi mnogo politizira, a malo uči krščanski nauk, premalo se pobijata alkoholizem in nemorala. Tudi se volilcu, ki je oddal kroglico za SLS, vse takšne napake izpregledajo. Duhovnik ga ne kara, pač pa preklinja one, ki so volili drugam in ki čitajo neklerikalne liste. Takšno početje ustvarja med preprostim ljudstvom strahovito nemoralo, licemerstvo in hinavščino ter ubija vsak globlji čut. Takšno početje je opasno za vero, ker njen predstavitelj, Kristusov namestnik - duhoven meri kristjane po političnem prepričanju, ne pa po njihovem življenju. Tako postajajo verniki vedno bolj zunanji in vedno manj notranji. Njihovi verski pojmi se zmešajo s politiko, poštenost in pravičnost ponehavata in sirovost nastopa. Kako pa naj preprost človek tudi postaja drugačen, ker je vsa njegova morala postavljena na vero, a duhovnik ga skoroda dobesedno uči, da je verskim dolžnostim že zadostil, ako gre k maši, tam posluša politiko in ob volitvah voli klerikalce.

Takšne pojave pri nas že lahko sami opažamo. Pomislimo samo na nedeljske pretepe in si predočimo fantovsko pokvarjenost in nerazumevanje vere. Fantje se marsikje po deželi kar zgrozijo, če bi jim kdo rekel, da niso bili pri maši. Prav nič posebnega pa se jim ne zdi, če se že pred mašo razgovarjajo o gostilnah in o tem, da «mora biti danes eden mrzel». Potem po maši se živinsko nažehtajo alkohola in tako naprej. Njim je glavno in vse to, da prisostvujejo maši, če pri tem kaj molijo ali sploh kaj mislijo, jim je vseeno. To je sama zunanjost brez globokega občutka, ker bi se sicer pred sveto mašo ne upali tako mirno govoriti o zločinskih naklepih.

Takšne razmere bodo pri nas nehale, kadar se bo vrnila duhovščina, ki ima še absoluten vpliv na večino ljudstva, zopet v cerkev h krščanskemu nauku in učila le poštenost in pravičnost. Nihče nima toliko vpliva na ljudstvo in nihče ne more toliko dobrega storiti za ljudstvo, kakor baš duhovnik, ako je pošten in ako se v resnici zaveda, da je Kristusov namestnik. Z duhovščino pa bi se moral vrniti na pravo pot tudi klerikalni tisk, ki danes še samo posirovlja slovensko ljudstvo ter ga zavaja na krivo pot v njegovo lastno škodo.

ZANIMIVOSTI

SMRTNA OBSODBA NAŠE ZEMLJE.

Naša mati zemlja postaja stara in se vedno počasneje vrti okrog svoje osi. Neki angleški zvezdoslovec je na podlagi opazovanja, merjenja in preračunavanja pred kratkim izračunal, da vrtenje zemlje trajno popušča, vendar je to zastajanje tako neznatno, da doseže v tisočih letih komaj eno desetinko sekunde. Za ta neznaten košček časa postane v vsakem tisočletju zaradi vedno počasnejšega vrtenja zemlje dan daljši. Izgubiti se bodo morali torej mnogi milijoni let v večnost, preden bo dan napram današnjemu dnevu res znatnejše daljši.

Koliko milijonov let pa bo še trajalo, da se bo vrtenje zemlje sploh nehalo? Današnji človek si iz tega ne dela skrbi, čeprav se zemlja z vedno počasnejšim vrtenjem bliža popolnemu mrtvilu, ko bo kot mrtva zvezda v ledenem etru krožila okrog že tudi ugaslega solnca.

V oni daljnji bodočnosti bo vladala na naši zemlji neprodirna tema in ne bo več sledu o

življenju na zemlji, ki se najbrže ne bo dvignila več v ponovno življenje.

STRAHOVIT MORSKI VELIKAN.

Američan Bingham, ki se peča s proučavanjem morskega živalstva, je s svojo ladjo odplul prošli mesec proti jugu, kjer se po pripovedovanju ribičev nahajajo velike in do zdaj še neznane ribe. Po dvotedenski vožnji je Bingham prispel k Labudjemu otoku, 300 milj južno od Kube, kjer baje žive neznani morski velikani v globočini mnogo tisoč metrov pod vodo. Ta kraj je zibelka morskih viharjev, pa tudi bivališče največjih morskih živali.

Da bi se zavaroval proti vsaki nezgodi, ako bi naletel na kakega velikana, je opremil svojo ladjo z vsem potrebnim. Imel je puške, bombe, dolge in močne vrvi ter motorni čoln. Z njim je bil spreten pomorščak kapitan Thompson, ki je doma z Labudjega otoka in ki tudi veruje v pripovedovanje tamošnjih ribičev o velikanskih ribah, ki žive samo v največji globočini in le malokdaj pridejo na površje. V času drstenja se sem in tja prikažejo na površju, ko se samci borijo med seboj za naklonjenost svojih tovarišic. Bingham upa, da bo imel srečo in ujel tako imenovano ribo «rhinodotypicus». Tako ribo je ujel kapitan Thompson leta 1912. Dolga je kakih 10 metrov in tehta okrog 200 metrskih stotov. Njena usta se odpro tako široko, da se more odrasel človek v njih udobno gibati. To ni ne kit, ne som in ima še druge značilnosti, katerih nima nobena druga riba.

Pri ujetju te ribe bi bili skoro trije ribiči izgubili življenje. Prednji konec ladje je bil zelo poškodovan in riba je s svojim repom razbila propeler. V svojem boju je opešala šele, ko je dobila 150 svinčenk v svoje telo. Po velikem naporu in boju, ki je trajal 39 ur, so ribiči potegnili ribo na ladjo. Ta riba nima zob. Njene oči so velike le kot pol dolarja. Skozi žrelo more pogoltniti naenkrat štiri može. Koža je debela kot leopardova in je zelo debela.

NAJMANJŠA ZNANA ZVEZDA.

Pred približno 25 leti je odkril ameriški zvezdoslovec James Keeler v vsemiru najmanjšo doslej znano zvezdo. Majhnih planetov poznajo zvezdoslovci sicer več, vendar je ta tudi napram njim pravi pritlikavec. Keelerjeva zvezdica ima namreč premer, ki meri samo pol kilometra. Ker meri površina tega pritlikavega planeta samo 800.000 kvadratnih metrov, torej niti en kvadratni kilometer, bi bilo torej na njem prostora samo za malo vas. Ljudje na tem pritlikavcu bi rabili od severnega do južnega tečaja pol ure peš, a z vlakom samo 10 minut.

Pa še druge ugodnosti bi ta majhna zemlja nudila svojim prebivalcem. Vzemimo, da je ta zvezdica iz iste snovi kakor zemlja, potem bi bila v primeri z zemljo 13.000krat lažja. Čim manjši pa je planet, tem manjša je njegova privlačna sila in toliko lažji so vsi predmeti na njem. Skala, ki bi tehtala na naši zemlji 10 centov, bi tehtala na Keelerjevem planetu komaj 40 gramov. Tam bi torej skale prav lahko uporabljali za žoge. Zrakoplovov bi gori sploh ne potrebovali, ker bi se človek, komaj tri grame težak, s skokom z lahkoto pognal visoko v zrak. Pa še čuvati bi se moral, da ne bi zletel v vsemirje. Če bi zemljan na tej zvezdici hotel teči, bi potreboval pač le par korakov in bi že premeril vso zvezdo.

ŽIVLJENJE NA ZVEZDI MARSU.

Lani poleti je bil Mars zemlji tako blizu, da so zvezdogledi odkrili na njem marsikaj, kar jim je bilo dotlej neznano. Učenjak Bolton objavlja sedaj uspehe svojega opazovanja in prihaja do naslednjih zaključkov:

Svoječasno je prevladovalo mnenje, da je na Marsu večni led in da je zaradi tega življenje na njem popolnoma izključeno. To naziranje je nepravilno in ga je treba popraviti. Po zadnjih fotografičnih posnetkih sodeč, se nahaja na Marsu sneg, pa tudi oblaki. Neka znamenja govore celo za to, da se temperatura menjava in da so jutra hladnejša kakor večeri. Popolnoma upravičena je dalje domneva, da ima Mars letne čase kakor naša zemlja. Približno isti čas kakor pri nas nastopi tudi na Marsu poletje.

Podnebje na Marsu je v splošnem hladnejše od podnebja na zemlji, so pa na njem tudi taki kraji, kjer je zelo vroče. Na Marsu je opaziti vidne znake življenja — pege, po katerih lahko vidimo, da je njegova površina razdeljena na kopno in vodo. Če torej domnevamo, da je na Marsu divna vegetacija kakor na naši zemlji, se najbrž nič ne motimo.

Ozračje na Marsu je gostejše kakor na zemlji. Toplokrvna bitja lahko v njem udobno izhajajo in to nas skuša prepričati, da živijo na njem tudi ljudje.

× **Človek z dvema želodcema.** V Neapolju je nenadoma preminul neki 40letni, komaj 1·15 m visok možiček. Da ugotovijo vzrok njegove nenadne smrti, so mrtvo truplo odprli. Zdravniki, ki so to delo izvrševali, so se nemalo začudili ko so ugotovili, da je imel možiček mnogo organov dvojnih, tako dva želodca, dvoje črevesa in dvoje jeter. Pozneje so še doznali, da je bil možiček za časa svojega življenja strahovit požeruh, in to baje na račun svojih dveh želodcev.

× **V dolini goril.** Angleški prirodoslovec Borne je v družbi nekega ameriškega učenjaka prepotoval najneznanejše kraje v Afriki. Med drugim je posetil pokrajino okrog jezera Panganjike in jezera Kivu, kamor je doslej še redkokdaj stopila noga belega človeka. Zamorci v tamošnji pokrajini so učenjakoma pokazali tako zvano dolino goril, ki ima svoje ime od tega, ker je tam silno mnogo goril, in to posebno velikih in strašnih. Živali so zelo opasne tamošnjemu plemenu, ki živi v večnem strahu pred njimi.

× **Silna vročina v Ameriki.** Še pred kratkim so prihajale iz Zedinjenih držav v severni Ameriki vesti o snežnih metežih in mrazu, sedaj pa naenkrat poročajo, da je nastopila tam tako silna vročina, da so morali po nekaterih krajih celo šole zapreti.

× **Strašen zločin dveh deklic.** Kako velika je pokvarjenost velikomestne mladine, je te dni zopet pokazal vsega premišljanja vredni zločin, ki sta ga pri Berlinu izvršili dve devojki, stari komaj nekaj nad deset let. Vedeli sta, da upokojeni poštar, 80letni starček Paul, v sosednjem stanovanju premore nekaj denarja. V strastnem pohlepu po tem sta deklica sklenili, da starčka oropata opoldne, ko bo sam spal v sobi. Dogovorjeno, storjeno. Splazili sta se opoldne v njegovo sobo in spečemu starčku začeli s kladivom razbijati glavo. Tolkli sta ga tako dolgo, da sta mu prebili lobanjo. Nato sta v stanovanju vse preobrnili in oplenili vse, kar je imelo kaj posebne vrednosti. Ampak policija ju je kmalu izvohala. Zdaj sta v kazenskem zavodu za maloletne. Kaj naj z njima počne sodnija?

ŽENSKI VESTNIK

Okusna jed iz mesa domačega zajca. Iz stegna ali hrbtišča domačega zajca poberi vse kosti. Potem meso prereži in potolci, kolikor na tanko moreš, ne da bi ga raztrgala. Zdaj osnaži 1 kg mesa, 3 do 4 sardele, sesekaj jih prav drobno s prilično količino presnega masla, 1 kislo kumarico in z obrezlinami mesa. S tem namaži enakomerno potolčeno meso in ga trdo skupaj zavij. Položi zvitek na snažen prtič ter ga še v tega tesno zavij in poveži z vrvico. Kuhaj ta zvitek eno uro v slani in okisani vodi, ki si ji pridejala košček korenja, peteršilja, lorberjev list in košček limone; ohladi naj se kuhani zvitek v vodi, v kateri si kuhala. Potem zvitek odvij, razreži na srednje tanke koščke ter na krožnik zložene oblij s kako mrzlo majonezo, pa daj po juhi na mizo.

Kako očistiš voščeno platno ali linolej. Platno drgni z volneno krpo, napojeno nekoliko s petrolejem. Tako se dado voščena pogrinjala dobro očistiti, z drugimi tekočinami čiščena pa navadno ne izgube madežev in lis.

Kdaj nese perutnina mnogo jaje. Perutnina rada jé navaden kuhan kostanj. Kokoši, katerim se daje taka hrana, nesejo več jajec, kakor če jih hraniš z drugimi rečmi. Zato dajaj kuram, ki nehajo nesti, v hrano kuhanega zdrobljenega kostanja. Zapomni si to, kadar bo kostanj!

Za koliko kokoši zadostuje en petelin. Za to vprašanje se malo brigamo, četudi je velike važnosti za uspešno rejo kokoši, da imamo zadostno število petelinov. Na malih kmetijah, kjer rede po štiri do šest kokoši, je en petelin skoro odveč, če dobimo lahko jajca za valjenje od drugod. Petelin pripomore le posredno, da nosijo kokoši jajca pridno, in sicer s tem, da jih vodi okoli ter vabi in draži k iskanju krme. Kokoši brez petelina ne iščejo nikdar tako pridno živeža. Koliko kokoši more petelin oploditi, to se ravna po plemenu in po krmi, ki jo dobiva. Pri vročekrvnih plemenih in dobri hrani zadostuje za petnajst do dvajset kokoši en petelin, pri težkih in hladnokrvnih pa se mora rediti en petelin na deset do dvanajst kokoši.

Lasten pridelek močnejših krmil

Naša živinoreja ne trpi samo zaradi pomanjkanja krmil, ampak tudi zaradi premale tečnosti krmil, ki jih doma pridelujemo. V novejšem času se zaradi tega čimdalje bolj priporoča pokladanje močnih krmil, ki jih kupujemo v oljnih tropinah in drugih takih krmilih. Vse to je prav in potrebno in se takega izboljšavanja poslužujejo tudi po drugih naprednih krajih. Resnica pa je, da bi morali predvsem doma skrbeti, da pridelujemo bolj tečno in bolj močno klajo. Marsikateri novčič bi se na ta način lahko prihranil!

Pri nas trpi vsa reja na tem, da pokladamo po mnogih krajih vse preveč slamnato in prazno krmo. Taka krma premalo zaleže. Naša naloga je, da izboljšujemo predvsem doma pridelano krmo v svoji tečnosti in vrednosti, in to se dá doseči. Po eni strani z dobrim gnojenjem, po drugi strani pa s pravočasno košnjo.

Z gnojenjem postanejo vsa domača krmila bolj tečna, počenši od sena in detelje do slame. Vse pridobi z gnojenjem na svoji moči in redilnosti. In ker vplivamo z gnojenjem tudi na večji pridelek, je zazreti v dobrem gnojenju travnikov in njivskih rastlin glavni pripomoček za izboljšanje naših krmskih pridelkov, ne le glede količine pridelka, ampak poglavitno tudi glede kakovosti in tečnosti. Pognojen travnik, pognojena detelja daje vse bolj tečne pridelke kakor pa travnik in deteljišče, ki se prepuščata zgolj prirodni rodovitosti. Zakaj gnoje tako redno svoje travnike po drugih deželah in zakaj imajo tako lepo in dobro živino? Zato, ker vidijo, da pridelajo na ta način vse bolj tečno krmo in da imajo veliko lepše uspehe pri svoji živinoreji.

Važno je pa tudi, da seno o pravem času pokosimo in spravimo, ne pa šele takrat, ko nam je prezorelo. Ko stopa trava v cvetje, takrat je čas, da jo pokosimo. Če je pa odcvetela, zgubi na vsem. Taka krma postane bolj trda in prazna, ker gre poglaviten del njene moči v cvet in seme. Vse te stvari se pri nas premalo uvažujejo in se taka vprašanja sploh premalo preudarjajo. Seveda je košnja v največji meri odvisna od vremena, toda pri nas jo večkrat iz navade zamudimo.

Slama je dober in važen pripomoček pri krmljenju naše živine, toda le do gotove mere in zmeraj le kot pomožna krma. Pri nas pa velja na premnogih kmetijah kot glavna krma. Na ta način ne pridemo z našo živinorejo naprej. Slamo moramo po možnosti nadomestiti s senom, otavo in deteljo. Tem rastlinam dajmo pa gnojiti in dajmo jih o pravem času kositi, da bo krma bolj močna in tečna kakor je danes. Potem si bomo lahko prihranili marsikateri izdatek za močna krmila!

Zakaj pa zdaj molčite?

(Z dežele.)

Predobro je znano, s kakšnim veseljem in zadoščenjem so napadali klerikalci zadnja leta državno upravo. Vsak nedostatek so razblinjali po shodih, posebno pa v svojem časopisju, kakor v «Domoljubu» in «Straži», z očitnim namenom, da vzbude med preprostim narodom čim večjo mržnjo do naše nove države. Posebno so to počenjali napram vojni upravi. Niso imeli dovolj besed, s katerimi bi mogli oblatiti vojno upravo in priskutiti mladim ljudem vojaško službovanje.

Res, bili so nedostatki, ki bi jih ne bilo treba in ki so vse obsodbe vredni. A treba je bilo delati za njihovo odpravo, ne jih pa zlorabljati v hujskaške svrhe. To se je posebno izrabljalo pri vpoklicih rekrutov.

Letos so bili ti nedostatki odpravljeni. Pripravljeni so bili železniški vlaki z zakurjenimi vagoni in na določenih krajih in mestih je rekrute že čakala gorka menaža. Mesto da bi šlo vse v redu, seveda ni moglo iti, ker večina županov z dežele, in to so v glavnem klerikalci, ni pravočasno privedla novincev v za to določeni vojni urad. Kakor pravi od vojne uprave na srezke poglavarje naslovljena pritožba, mnogo županov ali rekrute spremljajočih občinskih odbornikov prej s fanti popiva ter jih potem odda v povsem pijanem stanju z velikimi zamudami.

Da pri takih razmerah ni mogoč reden prevoz s potrebnim preživljanjem, je jasno. Srezki poglavarji so na podlagi omenjene pritožbe naslovili na vsa županstva svarila, češ, da se bo v bodoče najstrožje postopalo napram nemarnikom. To odredbo z grožnjo je prejelo vsako župapnstvo, tudi tako, ki redno vrši svoje dolžnosti. Seveda takih županstev ta odlok ne zadene.

Mnoga županstva počenjajo te nerednosti iz mržnje proti vojski in vojaški dolžnosti in omalovažujejo vse odredbe z izrazom: «Kaj mi pa morejo? Kadar pridemo, je dosti zgodaj!» Čudno, nad vse čudno je to, da o tem nič ne pišejo klerikalni listi, dasi so prej vsako odredbo razmrcvarili, da je hujše niso mogli. Se menda čutijo preveč prizadeti ali pa si ne upajo. Možnost, da so se poboljšali, je za enkrat še gotovo neverjetna.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Ima talent za študenta.

Ožbovt: «Tvoj novorojenček je pa trdovraten samoglavec: podnevi spi, ponoči pa razsaja.»

Gašper: «Veš, on kaže že sedaj, da bo izvrsten študent.»

Izvrsten ženin.

Oče: «Evlalija, trgovec Barantač te je snubil. To je izvrsten človek. Kar vzemi ga!»

Evlalija: «Ne, njega pa ne maram, ker je pregrd.»

«Oče: «Saj tudi ti njemu ne ugajaš, pa te on vendar hoče poročiti...»

Starost kokoši.

Ožbovt: «Kako spoznaš ti starost kokoši?»

Gašper: «Prav enostavno: po zobeh.»

Ožbovt: «Za vraga, kokoš vendar nima zob.»

Gašper: «Pa jih imam jaz, ki kokoš grizem.»

Zanesljivo sredstvo.

Kuharica: «Oh, gospod, milostiva so se onesvestili. Pa so že zopet dobri.»

Gospodar: «S čim ste ji pa pomagali?»

Kuharica: «Kar v njihovem imenu sem milostivi obljubila nov klobuk.»

Rajši sedi.

Jetnišničar: «Jetnik Miha Smuk, za Vas je prišlo pismo brez znamke. Plačati morate dva dinarja.»

Miha: «Pokorno javljam, gospod, če ne bi mogel tudi teh dveh dinarjev odsedeti.»

Oglašanje pomaga.

Trgovec Gabriel: «Ti, ali oglašanje v časopisih res kaj pomaga?»

Trgovec Mihael: «Res, res! V nedeljo sem imel v listu oglas, da iščem novega nočnega čuvaja za svoje skladišče, in glej, še tisto noč — so vlomili tatovi v skladišče.»

Enaka mera.

Upnik: «Že dvajsetkrat Vas danes terjam, pa mi še niste vrnili niti pare.»

Dolžnik: «No, kolikokrat sem bil pa jaz pri Vas, preden ste mi dali tistih tisoč dinarjev?»

Na izletu.

Janez: «Odmev je sicer res zanimiv, toda tvoja teta že nekoliko predolgo kriči tja v hrib.»

Miha: «Kaj ne razumeš, da hočejo imeti ženske vedno zadnjo besedo?»

Janez: «Kako to?»

Miha: «Odmev se oglasi vedno za njenim krikom, ona pa bi rada imela besedo za odmevom, da bi bila zadnja...»

Ko bi mogli osebno z vami govoriti

bi vam lahko razjasnili, kako slabo storite, ako pri izbiranju mila niste oprezni in kako škodljiva so dostikrat slaba mila! Če želite strokovnjaško izkušeno **MILO LEPOTE IN ZDRAVJA**, tedaj poizkusite eno od petih vrst **FELLERJEVEGA ELSA-MILA V OBLIKI STEKLENIC.** Elsa-lilijino mlečno milo. Elsa-glicerinsko. Elsa-boraksovo. Elsa-katranovo in Elsa-milo za britje. Vsaka vrsta teh mil z zakonom zaščiteno znamko prijetno diši, je zelo štedljiva, se izvrstno peni, osvežuje in ohranjuje kožo zdravo ter lepo. Ta mila so najboljše in najfinejše, kar se v milu sploh more dati.

ZA POIZKUŠNJO 5 kosov Elsa-mila v obliki steklenic z zavojnino in poštnino 52 Din, toda le tedaj, če se denar pošlje v naprej, ker je poštnina po povzetju za 10 Din višja.

Naročila naslovite na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar

v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

O, kako prijetno! vzklikne vsakdo, kdor je enkrat poizkusil Elsa-mila v obliki steklenic. Fellerjeva Elsa-mila so prava mila lepote elegantni ženi, kakor tudi mila zdravja vsakemu pametnemu možu. Pri uporabi so jako štedljiva, radi tega poceni. Dobe se v 5 raznih vrstah (lilijino, glicerinovo, boraksovo, katranovo in milo za britje). Za poizkus 5 kosov 52 Din, ako se pošlje denar v naprej, po povzetju pa 62 Din pri lekarni Eugen V. Feller v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

MALI OGLASI

Proda se hiša

mestne občine Brežice z gospodarskim poslopjem in vrtom. Cena 75 000 dinarjev. Pojasnila daje Karl Žerjau, Brežice.

Učenca

za strojarsko obrt potrebuje Ivan Jeglič, strojar, Grosuplje.

J. Stjepušin

SISAK 9

priporoča

boljše tamburice, strune, partiture in ostale potrebščine za vsa glasbila.

Priporočajte in širite „Domovino"!

Kdor rad čita lepe povesti, naj naroči priljubljene

romane „JUTRA"

Do sedaj so izšli sledeči:

Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih

Pater Kajetan

Cena broš. Din 30·—, vez. Din 40·—, po pošti 2 Din več.

Tigrovi zobje

Cena broš. Din 30·—, vez. Din 40·—, po pošti Din 2·— več.

JEAN DE LA HIRE:

Lucifer

Fantastičen roman v VI. delih. Cena broširano Din 45·—, vez. Din 55·—, po pošti Din 2·— več.

FEREAL CUENDAS:

Veliki inkvizitor

Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije Cena broš. Din 30·—, vez. Din 40·—, po pošti Din 2·— več.

HARRY SHEFF:

Hči papeža

Zgodovinski roman, ki popisuje krvoločnost in neetično življenje papeža Aleksandra VI., njegovega sina Cezarja in hčerke Lukrecije Borgije. Broširano Din 30·—, vezano Din 40·—, po pošti Din 2·— več.

CLAUDE FARRERE:

Gusarji

Zgodovinski roman iz življenja morskih roparjev v XVII. stoletju Cena broš. Din 20·—, vez. Din 30·—, po pošti Din 2·— več.

FR. HELLER:

Blagajna velikega vojvode

Roman. Broš. Din 15·—, vez. Din 25·—, po pošti Din 2·— več.

FR. HELLER:

Prigode gospoda Collina

Saljiv detektivski roman iz velikega sveta. Cena Din 10·—, po pošti Din 2·— več.

Knjige se naročajo pri **upravništvu „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica 54.**

Jugoslovanski kreditni zavod

v Ljubljani, Marijin trg št. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje

najugodneje.

Vezane vloge obrestuje po dogovoru. Podeljuje proti dobremu poroštvu osebne, trgovske in obrtne, posebno kratkoročne kredite.

Odgovorni urednik Andrej Ražem. Izdaja konzorcij »Domovine«. Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.